

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Lengyelország nehéz napjai.

A lengyel állam vezetőinek a legnagyobb éberséget kell a mostani válságos időkben tanúsítaniok. Lengyelország két malomkö közé került, igazán nagy állam-

ország elszánt akarattal áll ellen a német követeléseknek s részint kiváló hadseregében, részint Anglia és Franciaország segítségével bizva, hajszálnyit sem en-

Rydz-Smigly tábornagy.

Moscicki elnök.

Raskitis vezérkarí főnök.

Lengyel államférfiak tanácskozása.

férfiúi bölcsesség kell, hogy az ország területi épsége megmaradjon.

A német-barát politika, amelyet Pildsudzky marsal követett s utódai számára is kijelölt, nem vált be. A németek a maguk terjeszkedő politikájukban Lengyelországgal szemben is követeléseket állítottak föl. Meg akarják szüntetni azokat a rendelkezéseket, amelyekkel a győztes hatalmak Danzigot és Pomerania tartományt elszakították az anyaországtól. Tisztelettel kell elismerni, hogy Lengyel-

ged álláspontjából. Ezen a réven tehát némiképpen elcsendesedtek az aggodalmak.

De ebben az esetben is igaznak bizonyul a közmondás: néha a barát nagyobb veszedelmet jelent, mint az ellenség.

Lengyelországot nyugati barátai, az angolok és franciák voltaképpen Oroszággal akarják megsegíttetni Németország ellen. Lengyelország azonban nem akar ebbe belemenni. Attól fél ugyanis, hogy ha Oroszország fegyveres erővel be-

vonul Lengyelországba, nem lehet többet megszabadulni tőle. Inkább tehát pénzügyi támogatást kérnek a lengyelek a nyugati hatalmaktól, hogy saját hadseregüket még erősebbé tegyék.

Közben a németek is környékezni kezdték az oroszokat, hogy ne Angliával és Franciaországgal, hanem velük lépjenek szövetségre. Ebben az esetben csak-

ugyan két malomkő közé kerülne Lengyelország s felörlődnek az egyenlőtlen küzdelemben.

Mind baráti érzésünk, mind belátásunk azt az óhajtást ébreszti bennünk, hogy a lengyel állam vezetői a feltornyosult veszedelmek közt is találják meg újjászületett országuk számára a megmaradás lehetőségét.

Az angol király látogatásai.

Anglia mostani diplomáciai tevékenységében nagy figyelmet fordít arra, hogy Észak Amerika népeinek támogatását megnyerje. Az angol király látogatásai is voltaképpen ezt a célt szolgálják. Az angol államszövetségben levő Kanada után most az Egyesült Államokat keresi föl a királyi pár. Miután ennek a lakói is tulajdonképpen angolok, nem lesz meglepő, ha a látogatás, különösen gazdasági téren, értékes támogatást fog eredményezni Anglia számára.

György angol király és felesége.

A székely katolikusok ünnepei.

Az idei csiksomlyói bucsu páratlanul lelkes hangulatban folyt le. Az ünnepi hangulatot nagy mértékben emelte az a körülmény, hogy a bucsun nemcsak Márton Áron püspök jelent meg, hanem a pápai követ, Cassuló András is együtt ünnepelt a néppel. A pápai követ nagy elragadtatással nyilatkozott a székely nép mély vallásos érzéséről és az ünnepségeken tanúsított népi fegyelemről. Képünk a kedves jelenetet mutatja be, midőn egy székely leányka Cassulo András pápai követnek virágcsokrot nyújt át. Baloldalt áll Márton Áron püspök.

Gyakorlati eredményeket remélünk.

Az új alkotmány és választói törvény alapján ünnepélyes formák közt ült össze a törvényhozó házak testülete az elmúlt héten. Ófelsége Károly király trónbeszéddel nyitotta meg a képviselőházat, Gafencu külügyminiszter pedig nagy nyilatkozatban ismertette Románia külpolitikai állásfoglalását. A két ünnepélyes megnyilatkozás bennünket, itt élő kisebbséget is, közlőrel érdekel, mert mind a trónbeszéd, mind Gafencu külpolitikai nyilatkozata megemlékezik a kisebbségi kérdéstről. Ófelsége a trónbeszédében kijelentette: kormánya arra törekedett, hogy az országban élő etnikai kisebbségek kívánalmainak különösen megértő tanulmányozásával megerősítse a nyugalmat és az állameszmét. Külön törvénnyel állapították meg a kisebbségek szabad gazdasági, kulturális és szellemi fejlődésének lehetőségeit a román állam tiszteltbentartásának keretében. E kívánalmak kielégítését szolgáló intézkedések gyakorlati alkalmazása folyamatban van. A kormány teljes őszinteséggel fogja ezt figyelemmel kísélni.

Ófelsége trónbeszédében tehát kilátásba helyezi azt, hogy a kisebbségi törvényt s annak szellemét a gyakorlati életben is alkalmazni fogják. Ófelsége szavai megnyugvást keltenek az itt élő kisebbségek, különösen a magyarság körében, mert mindenki éppen azt várja, hogy a kisebbségi kérdés a gyakorlati életben is kedvező megoldást nyerjen.

A képviselőház ülésén az első nagy beszédet Gafencu külügyminiszter mondotta, aki beszámolt külföldi útjának eredményéről, s ezután ugyancsak nyilatkozott az itt élő kisebbségek helyzetéről és a szomszédos országokkal, különösen Magyarországgal való jó szomszédi viszonyról. Gafencu beszédében hangsúlyozta, hogy egyetlen hatalom, egyetlen európai kormány sem tekinti a kisebbségi kérdést területi kérdésnek, épen azért egyetlen nagyhatalom sem támogat semmilyen Románia ellen irányuló esetleges területi igényt. Azután kijelentette, hogy Románia a legjobb és legigazságosabb megoldást találta meg a kisebbségi kérdésben. A külügyminiszter

azután szószerint a következőket mondotta: „A kisebbségi statutum nemcsak egyszerű formáság. Legőszintébb szándékainkat és azt az akaratunkat foglalja magában, hogy igazságot szolgáltatassunk az ország minden polgárának. Különös gondoskodással voltunk művelődési, iskolai, egyházi és gazdasági szükségleteikre azoknak az állampolgároknak, akiket minél szorosabban óhajtunk államunkhoz kapcsolni. A kérdésnek azonban politikai és lelki oldalai vannak és megkívánja mindenki részéről a megértés és jóakarát szellemének állandó és mindig megújuló bizonyítékait egy olyan statutum teljesítése, amelyhez az országot szava köti. Ezeket csak igazság és emberiességi érzetünk ösztönzése alatt teljesíthetjük, nem pedig egy külföldi állam ellenőrzése vagy beleegyezése mellett, amelynek számára kisebbségi kérdésünk végleges és szerencsés megoldása talán nem is olyan érdek, mint a mi számunkra. Ime ezért Románia nem járul hozzá a kisebbségeket illető új kötelezettségek vállalásához másképen, mint önmagával szemben és saját állami szervezetének keretében. Ez az elhatározás semmiben sem csökkenti a román kormánynak a kisebbségek érdekében tett cselekedetei és nyilatkozatai értékét. A román kormány kész arra, hogy baráti megegyezést létesítsen a szomszédos államokkal és úgy véli, hogy a magyar állammal való ilyen megegyezés, amely államnak annyi a mienkhez hasonló politikai és szociális problémát kell megoldania, különösen hasznos lehet a Dunamedence jó és békés rendje szempontjából.“

Ime Gafencu külügyminiszter nyilatkozata, amely hangsúlyozza, hogy Románia a magyar kisebbségekkel szemben csak jószántából hajlandó újabb kötelezettségeket vállalni, mert szerinte egy külső állam nem avatkozhatik be még a kisebbségi kérdésben sem Románia belügyeibe. — Kétségtelen, hogy ha Románia a kisebbségek jogait jószántából biztosítja, nagy lépéssel halad előre azon az uton, amely nemcsak a Magyarországgal való megegyezést egyengeti, hanem a Dunamedence kérdését is egy lépéssel előbbre viszi.

Külföld.

A pápa békeértekezletet akar összehívni. XII. Pius pápa a bi-borosok előtt tartott beszédében jelezte, hogy a Szentszék újabb lépésre készül a béke fenntartása érdekében. Hír szerint a pápa a németeket és lengyeleket arra fogja felhívni, hogy legyenek meg mindent arra, hogy a danzigi kérdést békésen intézzék el. Az olaszokat és franciákat pedig arra hívja fel, hogy a közöttük fennálló vitás kérdéseket békés tárgyalások útján igyekezzenek rendezni. A Szentatya Angliához jegyzéket intézett. Ebben javasolja, hogy hívjanak össze öthatalmi értekezletet az összes vitás nemzetközi ügyek elintézésére. A pápa kifejezi azon aggodalmát, hogy az angol-francia-orosz szerződés utat nyitna Európában a bolsevizmusnak. Az erőfeszítés, amit a Szentszék a béke fenntartása érdekében kifejt, mutatja, hogy a nemzetközi helyzet változatlanul súlyos.

Franciaország nem folytat bekerítő politikát. Daladier, francia miniszterelnök egy politikai gyűlésen beszédet tartott. Beszédében kitért a nemzetközi helyzetre. — Hangoztatta, hogy Franciaország az együttműködés politikáját vallja. Ez egészen mást jelent, mint a bekerítés. Franciaország minden támadó előretörést megakadályoz, de kezet nyújt mindazoknak, akik az együttműködés hívei.

Albánia új alkotmányt kapott. Albánia számára új alkotmányt készítettek. Az új alkotmányt egy küldöttség vette át Victor Emánuel olasz királytól. Az alkotmány átvételének szertartása alkalmával jelen volt Ciano gróf külügyminiszter is.

Német-orosz tárgyalások. Az angol-francia bekerítési politika rendjén az Oroszországgal való tárgyalások nehezen haladnak előre. A tengelyhatalmaknak bőségesen van idejük az angol-francia bekerítési politikára ellenintézkedésekkel válaszolni. Rendkívül érdekes fejleménye a világszerte folyó nemzetközi tárgyalásoknak, hogy a moszkvai német nagykövet beható tárgyalásokat folytatott Molotov, orosz külügyi népbiztossal. A tengelyhatalmak hangoztatják, hogy tisztán gazdasági természetű tárgyalásokról van szó. Ezzel szemben a francia és angol ujságok annak a gyanujuknak adnak kifejezést, hogy Berlin és Moszkva között politikai természetű tárgyalások folynak. A tárgyalások hirtelen idegeskedést váltott ki angol és francia körökben.

Hitler vezér egyébként nagy beszédben támadta a nyugati hatalmak bekerítési politikáját. Kifejtette, hogy a békeszerződések megmutatták, hogy a fő cél volt Németország gyarmatainak az elrablása. Hangsúlyozta beszédében, hogy Németország ma egy emberként és egy katonaként készen áll arra, hogy Németország érdekeit megvédje.

Vorosilov nem vesz részt az angol katonai gyakorlatokon! Közöltük lapunkban, hogy Vorosilov, orosz külügyi népbiztos részt fog venni az angol hadsereg nagy gyakorlatán. Vorosilov azzal az indokolással, hogy abban az időben lesznek az orosz hadsereg gyakorlatai is, személyesen nem vesz részt az angol hadgyakorlatokon. Helyette nagyobb, orosz tiszti küldöttség fog az angliai hadgyakorlatokon megjelenni.

Ősszel tárgyalja a magyar parlament a földreform javaslatot. A magyar földreform javaslatot csak ősszel terjesztik a parlament elé. Őszig a javaslatot többször meg fogják vitatni parlamenti és szakértő bizottságok.

Hivatalos jelentést adtak ki a német-jugoszláv tárgyalásokról. Pál, jugoszláv kormányzó herceg és Markovics Cincár külügyminiszter németországi látogatásáról hivatalos közleményt adtak ki. A hivatalos közlemény kiemeli, hogy a tárgyalások a legteljesebb őszinteség és barátság jegyében zajlottak le. Az államférfiak megvitatták a két országot érintő összes kérdéseket. Megállapították, hogy Jugoszláviát Németországgal és Olaszországgal bizalom alapuló szálak kötik össze és ez biztosítékát képezi az európai békének. Mindkét állam kormányának az a szándéka, hogy kapcsolataikat mind gazdasági, mind művelődési téren a legteljesebb megértés jegyében fejlesszék tovább. Hír szerint Jugoszlávia rövidesen bejelenti csatlakozását a tengelyhatalmakhoz.

Tüntetések Prágában. A cseh fasiszták Prágában nagy tüntetéseket rendeztek. A rendőrség több vezetőt letartóztatott. A prágai nemzeti színházban is nagy hazafias tüntetés volt. Előadás végén a cseh közönség felállt és elénekelt a csehszlovák himnuszt.

Nem lesz háború! Schacht, a német birodalmi bank volt elnöke ázsiai körúton van. Az előkelő német kögazda Ceylonban, újságírók előtt, a következő kijelentést tette:

— Jobban ismerem Hitler kancellár terveit, mint bárki más. Feltétlen biztossággal tudom, hogy őszintén kívánja az

KIRÁLYI SZAVAK:

„Az országörök beirták hitükbe: a munka elsőbbségét, a nemzet fejlődésének elsőbbségét mindazáltal, ami népünkben egészséges.“

Angliával való barátságot. A legjobb, ami Európában történhetik, olyan igazi népszövetség alakítása lenne, amelyben minden nemzet beletartoznék, nemcsak a nemzetek egy csoportja.

Nyilatkozata végén hangoztatta, hogy véleménye szerint nem lesz háború!

Németország megneptámadási szerződést kötött Lettországgal és Esztországgal. A német-lett és a német-eszt megneptámadási szerződést aláírták. Német újságok szerint a szerződés a német külpolitika sikerét jelenti a bekerítési politikával szemben.

Nem változott Jugoszlávia külpolitikája. Jugoszláv hivatalos körökben kijelentették, hogy Jugoszlávia álláspontja továbbra is az marad, ami volt a kormányzó herceg berlini látogatása előtt. Béke a határokon, jó kapcsolatok szomszédaival és együttműködés a Balkán-szövetségben résztvevő államokkal.

Az angol külügyminiszter nyilatkozata. Halifax, angol külügyminiszter az angol felsőházban nagyjelentőségű beszédet tartott. Hivatkozott Mussolini turini beszédére, amelyben kijelentette, hogy háború nélkül is meg lehet oldani a vitás kérdéseket. Azután rámuta-

tott beszédében, hogy az angol kormány Franciaországgal együtt nem akar támadó cselekedeteket elkövetni és egyetlen állam függetlenségének aláaknázására sem törekszik.

— Az angol kormány inkább arra törekszik — mondotta Halifax — hogy megvizsgálja a gazdasági élettér kérdését mind Németország, mind valamennyi más európai állam nézőpontjából.

Az angol külügyminiszter beszédében kifejtette: nem hiszi, hogy egy nagy nemzetközi értekezlet orvosolná a nehézségeket, de Németország kívánságait ettől függetlenül a tárgyalóasztal mellett lehetne megvizsgálni. A vitás kérdéseket ugyanis nem erőszakkal, hanem tárgyalásokkal kell megoldani, máskülönben a sok bonyolult európai kérdés háborúhoz vezet.

Érdekeseen kapcsolódik az angol külügyminiszter beszédéhez Chamberlain, angol miniszterelnök nyilatkozata. Az angol miniszterelnök kijelentette, hogy Anglia nem törekszik Németország elszigetelésére. A rendkívül nagyjelentőségű nyilatkozatok hatása alatt az európai feszültség sokat enyhült és még a borulatók is lehetségesnek tartják, hogy a vitás nemzetközi kérdéseket tárgyalások útján lehet rendezni.

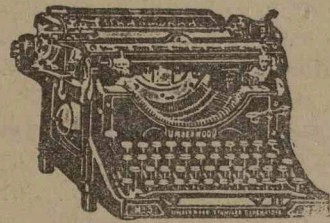
Tizezer rohamcsapatos nemzeti szociálista érkezett Danzigba. Egy Danzigban rendezett testvedő versenyre tizezer német rohamcsapatos érkezett. Hivatalos körök szerint a nagyarányú felvonulásnak nincs kapcsolata Danzig jelenlegi helyzetével.

Amikor a város a falut utánozza. Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl erről a Délibáb új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Smith Premier Nr. 60.
Remington, Underwood és Corona

írógépek

gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép-és sokszorosító kellékekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépekből nagy raktár.

„RAPID“

IRÓGÉPVÁLLALAT

Kolozsvár, Str. Regina Maria 33.

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

• Hírek •

Románia bekapcsolódik a képtávíró forgalomba. A posta vezérigazgatósága képtávíratozási szolgálatot állított be. A posta fényképeket, térképeket, kéziratokat és irott, nyomtatott, vagy rajzolt okmányokat, képeket továbbít a képtávíró segítségével. Egy kép továbbításának díja Párisba 2850, Rómába 2700 lej.

A miniszterelnök születésnapja. Armand Călinescu miniszterelnök betöltötte 46-ik életévét. Călinescunál fiatalabb miniszterelnöke nem volt Romániának.

Magyar hangosfilm Romániában. Jókai Mór „Szegény gazdagok” című regényéből hangos filmet készítettek. A magyar hangos filmet Bucarestben egy előkelő társaság előtt levetítették. Călinescu miniszterelnök elrendelte, hogy a filmre vonatkozó kifogásaikat illetékesek tegyék meg. Remény lehet arra, hogy Romániában rövidesen magyar hangosfilm kerül előadásra.

Az Egyesült Államokba érkezett az angol királyi pár. Az angol uralkodó pár az Egyesült Államokba érkezett. A kanadai határon Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere fogadta a királyi vendégeket. Hull egész utazásuk alatt kíséretükben lesz.

Június végén lesz a katolikus nagygyűlés. Az idei katolikus nagygyűlést június utolsó és július első napjaiban tartják meg Csikszeredában és Csiksomlyón. A vallásos ünnepek három napig fognak tartani.

A békási legelőügy tovább bonnyolódik. Közöltük, hogy a békásiak legelőfoglalása ügyében megegyezés jött létre, melynek

értelmében Békás község román lakossága az elfoglalt legelőket visszaadja a közbirtokosságnak. Azóta több hét telt el, azonban a közbirtokosság még mindig nem tudta birtokba venni a vitás területet. A közbirtokosság most Călinescu miniszterelnökhöz folyamodik orvoslásért.

Püspöki látogatás a gyimesvölgyi csángóknál. Cassulo Andrea, pápai nuncius Márton Áron püspök kíséretében meglátogatta a gyimesvölgyi csángókat. A csángók az előkelő vendégeket ünnepélyesen fogadták.

Adományok a józseffelvi tűzkárosultak javára. A Magyar Nép szerkesztőségének és kiadóhivatalának tisztviselői kara, továbbá a Magyar Nép Résztvénytársaság 2920 lejt juttatott a „Keleti Ujság” utján a józseffelvi tűzkárosultaknak. A vállalat, továbbá a vállalat tisztviselői által adományozott összegeken kívül a „Magyar Nép”-hez a következő adományok folytak be:

1. Özv. Péchy Zsigmondné Czíkó 300 lej, 2. Tarpay Endre Zilah 100 lej, 3. Badics Sándorné Lugos 100 lej, 4. Lázárii ref. elemi iskola növendékeinek adománya 100 lej.

Ezeket az összegeket, mint a „Magyar Nép”-hez befolyt adományokat a Keleti Ujságban is fogjuk nyugtázni és a Keleti Ujság utján fogjuk az összeget Józseffelvára juttatni. Reméljük, hogy a falvak népe is megmozdul és meghozza áldozatát magyar gazdatestvéreinek megsegítésére.

Franciaországba költözik Zogu. Zogu, volt albán király Páris közelében kastélyt bérelt ki. Valószínűnek tartják, hogy a volt albán király rövidesen családjával együtt Franciaországba érkezik.

A nagyenyedi ref. Bethlen-Kollégium nyilvánossági jogu fiuliceumában az I. osztályos felvételi vizsga ideje f. évi június 22. reggel 8 óra. Tárnya: román nyelv, magyar nyelv, mennyiségtan. Felvételi vizsgá-ra jelentkezhetnek azok, akik legalább 4 elemi osztályt végeztek és magyar az anyanyelvük. A jelentkezés június 21-én estig történik írásos kéressel, amely 8 lejes okmány és 1 lejes repülőbélyeggel látandó el. A kérés román-magyar nyelven állítandó ki. Szükséges okmányok: 1. Születési anyakönyvi kivonat, 2. keresztlevel, 3. állampolgársági bizonyítvány, 4. újraoltási bizonyítvány, 5. elemi iskolai igazolvány a revizorátussal láttamoztatva, ha felekezeti iskolában tanult a tanuló; ha állami iskolában tanult s az állította ki az igazolványt, a láttamozás nem kell. Korhatár 9 és fél—13 és fél év szeptember 1-től számítva. A vizsgadíj 80 L. Akiknek nem magyar hangzásu a nevük, hatóság előtt állítsanak ki nyilatkozatot arról, hogy magyar anyanyelvűeknek vallják magukat. Felvételi vizsga szeptember elején is lesz. Liceumi igazgatóság.

Megválasztották a parlament két házának elnökeit. A parlament két házának első ülésein megválasztották a két ház elnökeit. Az alsóház elnöke Vaida Voevod királyi tanácsos, a felsőház elnöke pedig Jorga tanár, királyi tanácsos lett.

Nagy tűz volt Felsővisón. A Máramarossziget közelében fekvő Felsővisó községben a tűzvész 8 házat pusztított el. 20 család maradt hajléktalanul. — Mivel egy ház sem volt biztosítva, a háztulajdonosok kara nem térül meg.

A képviselők és szenátorok eskütétele.

Öfelsége június 7-én, ünnepléses külsőségek között nyitotta meg az új parlament ülését. A fényesen felszerelt ülésteremben megjelentek a külföldi államok képviselői is. A parlament tagjai egyenruhában vettek részt a gyűlésen. A kisgazda tagok nemzeti viseletet öltöttek magukra. A törvény értelmében a képviselők és szenátorok esküt kellett, hogy tessenek. Aki ugyanis az eskü letételét megtagadja, vagy fenntartással él az eskü szövegét illetően, elveszíti megbízatását. Az eskü szövege a következő:

„Hűséget esküszöm Károly király Öfelségének.

Esküszöm, hogy meg fogom őrizni az ország alkotmányát és törvényeit, hogy fenntartom a

nemzeti egységet és megvédem Románia területi épségét.“

A hivatalos lapban rendelet jelent meg, mely a parlamenti tagok fizetését szabályozza. A rendelet szerint a parlamenti tagok havonta 15 ezer lej fizetést kapnak. A régi parlament tagjai havonta 6.000 lejt kaptak.

A N. U. F. magyar alosztályának parlamenti tagjai a következők: Bartha Ignác dr., Soós István dr., gróf Teleki Ádám, Tompa Lajos, Péter János, Ludwig Gyula, Kovács Károly dr., Filó Ferenc dr. és Orosz Károly. Szenátorok: gróf Bánffy Miklós és Gyárfás Elemér dr. Jogszerinti és kinevezett szenátorok a következők: Paşa Ágoston, Márton Áron, Vásárhelyi János, Varga Béla dr. és Szász Pál dr.

Csak az utas beleegyezésével lehet vasuti jegyre biztosítási bélyeget alkalmazni! Az államvasutak igazgatósága elrendelte, hogy az életbiztosítási bélyegeket csak azoknak az utasoknak a vasuti jegyeire alkalmazhassák, akik azt kifejezetten kérik.

Angol tengeralattjáró borzalmas szerencsétlensége. A Thetis nevű angol tengeralattjáró elsüllyedt. A mentési kísérletek nem sikerültek. Csupán négy ember menekült meg az elsüllyedt tengeralattjáróról. A szerencsétlenség halálos áldozatainak száma 99. A tengeralattjáró szerencsétlenségével kapcsolatban szigorú vizsgálatot vezettek be. Az ügy bíróság elé fog kerülni annak megállapítása végett, hogy kit terhel felelősség a borzalmas szerencsétlenségért? A tengeralattjáró és a benne levő 99 ember halála az egész vi-

lágion nagy részvétet váltott ki. Az angol király és az angol kormány nagyon sok részvétáviratot kapott.

Nagy tűz volt egy mexikói mozgóképszínházban. A mexikói Zacatepec város mozgófényképszínházában tűz ütött ki. A szerencsétlenség alkalmával 71 ember meghalt, 150 megsebesült. A tűz áterjedt a szomszédos városrészre. Elhamvadt Mexikó egyik legnagyobb cukorgyára is.

Kicsérélik a személyazonossági igazolványokat. A belügyminiszter elrendelte, hogy Románia összes lakosai számára adjanak ki új személyazonossági igazolványokat. Az új igazolványokat összesel fogják kiállítani. A bizonyítványokban fénykép lesz, azonkívül benn lesz az igazolványban minden adat, amely az igazolvány tulajdonosára vonatkozik.

Rövid hírek

Tűz volt a bukaresti pályaudvaron. A bukaresti gyorsárú rakárban nagy tűz pusztított. A kár több millió lejre rug.

Merényletet kíséreltek meg a kenti hercegnő ellen. A kenti hercegnő ellen, amidőn lakásából gépkocsin távozott, revolveres merényletet követtek el. A lövések nem találtak.

Női szenátor. Az új választói törvény rendelkezései szerint a szenátusnak nő is lehet tagja. Az első női szenátor Pop Mária, akit a mezőgazdák listáján választottak meg.

Segélyt kapnak a mármarosai földművesek. Szamosstartomány királyi helytartója, Dr. Tataru Coriolan több ízben látogatást tett Mármaros megyében és megállapította, hogy a földműves lakosság rendkívül nagy nyomorban él. A királyi helytartó a nyomorgó mármarosiak számára a kormánytól félmillió lej segélyt eszközölt ki. A pénzen kukoricát fognak vásárolni és azt szétosztják a lakosság között.

Vasuti szerencsétlenség történt Hamburg mellett. Hamburg közelében egy sínautó elütött egy társasgépkocsit. 10 ember meghalt, 24 ember megsebesült.

Sírablás Galacban. A galaci rendőrség a temetőben négy sirablót fogott el. A rablók rövid idő alatt 16 sirt raboltak ki.

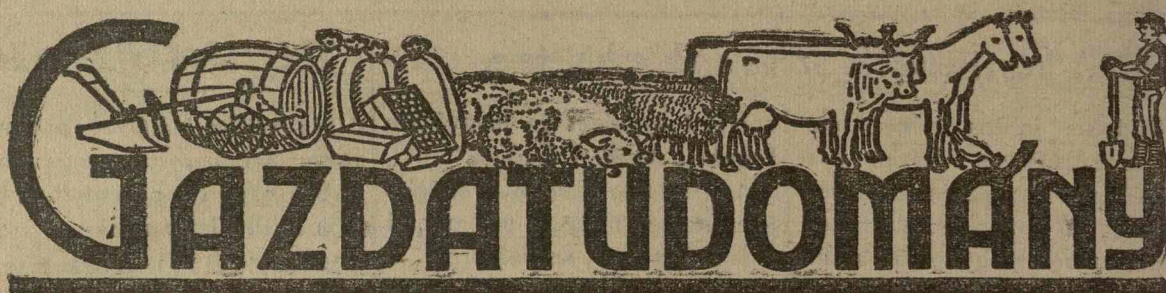
Megindult a légi forgalom Bucuresti és Isztambul között. Bucuresti és Isztambul között megkezdődött a légi forgalom. Az első járat ünnepélyes formák között indult utnak.

Földrengés volt Turnu-Severinben. Turnu-Severinben földrengés volt. Több ház fala megrepedt.

Műlép hengerprésszel készítő
kilója 240 lej.

Salakmentes viaszt átdolgozók
25% levonással vagy kilónként
35 lej ráfizetés ellenében.
Csomagolás díjta'lan.

Tóth István méhészele Cluj,
Calea Regele Carol II. Nr. 41-74

GAZDATUDOMÁNY

Hogyan állunk a tej értékesítésével?

A „Magyar Nép” f. évi május 27-én megjelent, 21-ik számában „Sürgős feladatok az értékesítés megszervezése körül” címen egy értékes közlemény jelent meg Bányai János tollából. A cikknek a magyar szövetkezeti tejfeldolgozó telepekre és általában a tejtermékek értékesítésére vonatkozó részében azonban olyan alapvető, de kétségtelenül jóhiszemű tévedések vannak, amelyeket helyesbíteni kell. Ezen megállapítások ugyanis alkalmasak lehetnek arra, hogy a már beszervezett vidékek kizsákdait gondolkodóba ejtsék, hogy vajjon helyesen járnak-e el, amikor csatlakoznak a telepekhez és hogy a telepek jó és céltudatos vezetésben részesülnek-e? Közérdekű ügyről lévén szó, szükségesnek tartom a kellő felvilágosításokat nem csupán cikkíró ural, hanem ugyancsak a „Magyar Nép”-en keresztül annak olvasóközönségével is közölni.

Előrebocsátom, hogy igaza van cikkíró urnak, amikor megállapítja, hogy a vajgyártás és vajértékesítés a tej feldolgozásának és értékesítésének legkevésbé kibetűdű formája. A szakirodalomból, külföldi példákól és utazásaimból, a telepeket vezetű szakemberekkel együtt azt is tudom, hogy sokkal inkább kibetűdűdik a pasztőrizált tej, továbbá sajt és turó előállítás, főleg pedig a városi lakosság által szivesen fogyasztott és részben sovány tej felhasználásával készített, esinosan csmagolt, vagy palackozott tejtermékek forgalmazása. Mindez feltűtlenül helytálló igazság, de ugyanakkor elméleti igazság is. Tudjuk, hogy a nagy és régi tejkultúrával rendelkező olyan államokban, mint Dánia, Finnország, Anglia, Németország és a tengeren tuli államokban is, a hangsúly a vajgyártáson van és az nem is lehet másként, mert tejtermékekre is áll az, hogy

bármit termelni könnyű, de értékesíteni nehéz.

Valahogy úgy áll a dolog, mintha a veteményes kertben egy ágyas jól eladott saláta jövedelméből kiindulva, elhatározná egy százholdas birtokos, hogy a jövőben, melözve a gabonaneműeket, kizárólag salátát fog termelni. Természetes, hogy nem tudná értékesíteni az önmagában értékesebb terményt és belebukna vállakozásába.

Vagyis: amint még mai napig is általában alapja, fundamentuma a mezőgazdálkodásnak a gabonaneműek termesztése, éppen úgy a tejértékesítés alapja a vajgyártás, amely aránylag kevés forgótűkével, rövid idő alatt, nagy tejmennyiségek feldolgozásával tud megbirkózni, állandó és biztos piaca van, eltartható árut állít elő és világszerte készpénz üzletet képez. Ezzel szemben más tejtermékek előállítás, többnyire költségesebb, eladhatásuk kérdéses, sokszor érlelést is megkivánnak, tehát nagy forgótűkére van szükség, nagyrésztük pedig hitelüzlet formájában bonyolítatnak le, ami ismét a forgótűke szükségét növeli. Ezek szerint a vajon kívül más, látszólag jobban kibetűdű tejtermékek csak ott és olyan mennyiségben jöhetnek számításba, ahol azok értékesítése biztosított van.

Áttérve már most különleges erdélyi, illetve romániai helyzetűnkre, a tények a következők: a brassói szász „Molkerei”-on kívül, komoly, pasztőrizáló üzem az országban nem volt régebben és azt is csodánnak tekintették, akik ismerték, mondván, hogy „ilyet is csak a szászok tudnak megcsinálni”. Jöttek azonban a moratóriumos, majd konverziós évek, amikor a hitelület megszűnt és a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége vezetői azon gondolkodtunk, hogy milyen

uton-módon tudnánk magyar községeinken segíteni, hogyha azok már hitelhez nem juthatnak, legalább más eszközökkel részesíthessük őket „sűrű krajcárban”. Így született meg többek közt tejszövetkezeti működésünk, melynek eredményeként az 1930. évi 7 tejszövetkezet helyett *ma már 135 működik*, továbbá 1936-ban megindulhatott marosvásárhelyi, 1938-ban pedig székelykereszturi, minden követelménynek megfelelő tejfeldolgozó telepünk. Elgondolásunk bevált, amit az a körülmény igazol legjobban, hogy példánkat követve a sváb szövetkezetek 2, magánéégek 3, az állam pedig 1 hasonló telepet indított be azóta és árunk elhelyezésének — közönségünk igényének fejlődésével párhuzamosan — ma már akadálya nincs a belföldön, a felesleg pedig jól kiszállítható külföldre.

Mit termelnek elsősorban és nagyban ezek a telepek? *Kivétel nélkül vajat*, de ugyanakkor saját jól felfogott érdekükben igyekeznek a piac és lehetőségeik szerint más, jobban fizető tejtermékekhez hozzászoktatni a vásárló közönséget, amihez idő, türelem és pénz kell.

Amikor Szövetségünk meghatározta telepünk székhelyét, nem az a szempont vezette, hogy hol talál kiterjedt közeli piacot nagyvárosokban, ahol friss, de romlandó, különféle tejtermékeket adhat el nagy haszon mellett. Habár könnyen megvalósítható lett volna ez a megoldás, ugyanakkor eltérünk volna egyetlen nagy hivatásunktól, hogy *t. i. fajtestvéreink érdekeit tartjuk kizárólag szem előtt*. Éppen ezért oda kellett telepünket építenünk, ahol előzetes számításaink szerint elegendő tej van, magyarságunk nagy tömegben él együtt, és így minél több fajtestvérünk élvezi a telepek hasznát azáltal, hogy az addig korlátolt mennyiségben eladható és rosszul értékesülő tejt a jövőben *korlátlan mennyiségben, jobb áron és biztos vevőnek adhassa el*. Célunk elérését mutatja a vajarak javulása, a telepekre beszállított tejmennyiség állandó emelkedése, ugyanakkor pedig a vajkereskedők és kofák kényserhelyezete, melyből kifolyólag kénytelenek árainkkal lépést tartani. A bíráló, vagy a tejárakkal esetleg elégedetlen tejszállító akkor látná csak meg igazán telepünk hasznát, ha azok beszüntetnék működésüket és a

tej- és vajarak ismét a régi színvonalra zuhanának.

Igy állván a helyzet, kérdezem, hogy Székelykeresztur, Udvarhely, vagy akár Marosvásárhely közönsége felvehet-e számottevő mennyiségű pl. pasztörözött tejet, ha tudjuk, hogy telepeink ma már kb. 30 ezer liter tejet dolgoznak fel naponta és kérdezem, hogy kiknek lehet ezek szerint „tejcsarnok rendszert” bevezetni? Ugyanakkor kérdezem, hogy hol vannak azok a „nagyobb fogyasztó piacok” a közelben, ahova bármily számítás szerint is lehetséges a mai fuvardíjak mellett palackozott tejet szállítani?

Ezzel szemben arra vonatkozólag, hogy telepeink „erőszakolják” a vajgyártást és ezáltal kárt okoznak a városokhoz közel fekvő községeknek, megállapítom a következőket: Sohasem törekedtünk olyan községeket bekapcsolni, amelyek egyenesen a városokba vitték tejtüket, mert természetesnek tartottuk, hogy a literenként elért egy-másfél lei árkülönbség miatt nem fognak csatlakozni. És mégis mi történt? Amit a nyugati államokban egészségügyi okokból rendeletekkel, közigazgatási szervekkel, csendőrség, fináncok igénybevételével nehezen tudnak meggátolni, ugyanazt a rendszert magyar kisgazdáink saját érdekükben, önként szüntetik meg és szövetkezetekbe tömörülve az összegyűjtött tejet telepünkre szállítják be, habán kevesebbet tudunk fizetni, mint a közvetlen városi fogyasztó. Ha tehát telepeink által okozott kárról beszélünk és ez a kár abból áll, hogy magyar kisgazdáink okos, józan meglátásából kifolyólag *ma már nem sétál a falu apraja-nagyja tejeskannákkal a városba*, hanem otthon dolgozik és így több értéket termel, mint az elmaradt literenkénti 1 lei árkülönbség, ugy ezt az okozott u. n. kárt telepeink vállalják, de erkölcsi haszonnak és eredménynek tekintik.

De tovább menve: Természetesen Szövetségünknek is célja a minél jobb értékesítés által a lehető legjobb tejárak kifizetésére törekedni. Előzetes kísérletezések után pl. ma már ott tartunk, hogy Marosvásárhelyen két alkalmatosságunk naponta kb. 6—700 liter pasztörözött tejet hord szét magánosoknak, cellofán papírba csomagolt zsemlyékkel, friss tojással, saittal együtt,

Bizonyos fokig és a közönség rászoktatásával ez a mennyiség még fokozható lesz, de ezzel nem elégszünk meg. Jelenleg folyik telepünk lényeges kibővítése sajtüzem, turóüzem, tojásosztály és soványtej feldolgozásának céljaira, amihez még hozzátéve azt, hogy normális viszonyok mellett f. évben szándékoztunk volna harmadik telepünket is felépíteni, úgy gondolom, hogy a Szövetség által kezdeményezett és gyakorlati eredményekben bevált tejipari fejlődésünk megfelelő irányításban részesül, de ha mégis találatnának annak szépséghibái, úgy szolgáljon szépségtapaszul az 1938. évben magyar kiscgazdáknak *kifizetett 35 millió lei tejpénz.*

Végül igaza van cikkiró urnak abban, hogy havasi és havasalji legelőinken ideális

tejgazdaságok és ipari tejgazdálkodás volna lehetséges Erdélyben. Hiszem és remélem, hogy ennek is megjön az ideje, de azt megelőzőleg évekig tartó komoly munkára, felvilágosításra, tanításra, legelőjavításra, marhaállomány-felfrissítésre van szükség, amely munkában szövetkezeti és gazdasági szervezeteinknek karöltve kellene dolgozniok. Habár elszigetelten vannak már örvendetes jelenségek és szétszórtan működik is már egy-egy kis tejszövetkezet e vidékeken, mindaddig komoly eredményre nem számíthatunk, amíg céltudatos tervek végrehajtása következtében nem áll rendelkezésre megfelelő mennyiségben a tejfeldolgozó telepek létesítésének előfeltétele — *maga a tej.*

Dr. Gróf Bethlen László.

Apa a fiairól.

Csala Ferenc, homoródszentmártoni kiscgazdának két fia végzett a székelykereszturi unitárius gazdasági iskolában. A fiuk édesapja levelet írt Boross György igazgatónak. Levelében nagy elismeréssel emlékezik meg az iskola munkásságáról. Levelét az alábbiakban közöljük:

„Végtelen hálával gondolok nap-nap után Önökre, amikor látom két fiamnak versenyét, hogy melyik tudja jobb, újabb fogásokkal érvényesíteni gazdaságunkban az iskolában szerzett tudását. Fiam tanácsára Wolff-kapákat vettem, de nem is bántam meg, mert a répa és kukorica első kapálását más években 6-8 napszámossal végeztük el és most az idén május 23-án ugyanannyi kukoricát és répát már egyszer megkapáltam a két fiammal, Wolff-kapák segítségével.

Most az udvarhelyi mezőgazdasági kamaránál fiaim többszöri kérésére megrendeltem egy tárcsás boronát 11 ezer 500 lejért, hogy az idén tarlótörésre legyen — a fiaim szerint — egy olyan gazdasági eszközünk, amely itt a környéken nincs és idáig a gazdák nem is szántották fel a tarlót. Ebbe a nagy, költséges gépvásárba is belementem, mert látom fiaim józan gondolkodását és látom, hogy többet tudnak, mint én.

Tervezik, hogy ha a jó Isten egy kevés friss pénzmagot rendel, egy pár tisztavérű

Szimentáli-borjut és Yorkshiri-malacokat szereznek be. Jövőre be akarják indítani a selyemhernyó tenyésztést és meglevő méhésztünket újfajta egyleti kaptárakba akarják átfejlesztetni. Nemesített vetőmagot szándékoznak beszerezni.

Ezek mind olyan életrevalóságot árulnak el, hogy már én sem zárkozhatom el és nem akadályozhatom meg törekvéseik végrehajtását, mert beláttam, hogy nekik van igazuk. Elámulok, amikor egy-egy növényről, egy-egy állatról kezdenek beszélni. Ha én 19 éves koromban anyit tudtam volna, reményelem, hogy nem így állanék!”

Csala Ferenc levele szolgáljon biztatásul azok számára, akik gazdasági iskoláink jelentőségét még most sem méltányolják kellőképpen.

Ha minden szülő belátná, hogy egy megváltozott korszak fiatal nemzedékének tudásra, szakismeretekre van szüksége, ha az élet harcát eredményesen akarja megvívni, ha annyi, de annyi szülő nem úgy gondolkozna, hogy a gyerekeknek nem szükséges többet tudni, mint amennyit szülői tudnak, ha nem irigyelnék fiaik tudását, hanem büszkék lennének arra — mint Csala Ferenc büszke — hogy fiaik többet tudnak, mint ők, akkor megszaporodna a gazdasági iskolák tanulólétszáma, akkor gazdasági téren is megállanók a helyünket a világ művelt nemzetéinek sorában

Édesanyánk!

— Ki varrta meg szakadt ruhám? —
Édesanyám! Édesanyám!

— Ki lehelt rád csókot, puhát? —
Édesanyád! Édesanyád!

— Betegségben ki gondozott?
Puha karján ki hordozott?
Nótaszóval ki altatott?
Leckemondást ki hallgatott?
Ki adott sok mesekönyvet?
Vizsga napján örömkönyt?
Ki volt ekkor büszke rátok?
Jó anyátok! Jó anyátok!

Érettünk ki mond sok imát?
Ostromolja Isten Fiót?
Hajnalban kel, éjjel virraszt, —
Mikor pihen? Ki tudja azt!
Mindig tud ránk mosolyogni, —
Soha nem tud megátkozni!

Mindig meg tud bocsátani, —
Mindig kész van megáldani!
Soha nincsen panasza ránk:
Ez az anyánk! Édesanyánk!

Kihez mindig visszavágyunk,
Akármilyen messzejárunk, —
Kihez mindig visszatérünk
S szép gyerekkort visszakerünk; —
Kit szívünkben őrzünk mindig,
Míg a hántot ránk nem hintik, —
Ki épp oly szép fehér hajjal,
Hajlott háttal, ráncos arccal,
Mint a nyíló piros hajnal,
Mint a legszebb égi angyal!
Kiről akkor tudjuk: ki volt,
Mikor, mint a csillag, kiholt, —
Ki, ha elmegy s többé nincsen:
Akkor tudjuk, ő volt minden!
Éltünk kincse, dús aranya!
— Ez az anya, édesanya! —

Ölbey Irén: A gazdag bíró lánya

Ott, ahol fán terem a vaj és az író, volt egyszer, hol nem volt, volt egy gazdag bíró. Volt szép nagy kőháza, hat lova, tehene, konyhájában ott sült mindig a pesenye.

A gazdag bírónak volt egy szép leánya, hét vármegyében se akadt annak párja. Szép is volt, jó is volt s nem volt lusta, tétlen, a mosás, vasalás égett a kezében. Csak egy kicsit bizony büszke egy leány volt, ha lépett az utcán, csak úgy tüzelt, lángolt.

Volt náluk egy derék, dolgozós kocsislegény, ámde csak amolyan ágról-szakadt, szegény. S hogy, hogy nem, a leányt igen megszerette, de biz a leánynak mondani nem mert.

Harmadik faluban meg élt egy boszorkány, három nagy, időtlen bibireső nőtt orrán. No, ez a vén banya bizony kitalálta, nagy szüksége volna egy szolgálólánynya.

No, telt-múlt az idő, szállt az este, reggel, mosott a bíró-lány a patakban egyszer. Hát csak ott termett a vénséges

boszorkány, ott éktelenkedett a bibireső orrán. S bizony, elővette a varázspálcaját s el is varázsolta a bíró leányát szép arany almává s a zsebé-

be tette, aztán elpárologt onnan nagysietve. A szép arany almát a komóton hagyta, csillogott-villogott ott az arany alma, ámde éjszakánként leánnyá változott s a vén boszorkánynak süttő-főzött, mosott. Dolgozott a leány sűrű

könnyhullással, gyöngö szivét sötét bánat járta által.

Hej, de odahaza is volt sírás-rívás, marta a szíveket a nagy, keserű gyász. Keresték a leányt, mindent tűvő tettek, kereshették biz az, nyomára sem leltek. Már meg is nyugodtak, hogy meghalt a leány, ámde a bíróné sokszor, buszjakán, amikor a fejét ilomra hajtotta, a távolból mintha sírást hallott volna. Mintha csak a leánya sírt volna zokogva, keserű könnycseppje szívére hullt volna. Mert az anya szíve a távolból érzi, hogyha a gyermekét messze, gond, baj éri.

A banya a leányt verte és ütötte, amikor látta, hogy leperdül a könnye, mert tudta nagyon jól, hogy a leány anyja a fájó, keserű zokogást meghallja. Ámde a sós könnycsepp annál sűrűbben hullt, a leány szívében a bánat nem esitult.

A kocsislegény is bánkódott eleget. Sötét bánatában egyszer útnak eredt. Elin-dul, hegynek fel, völgynek le mendegél, s estére a banya

Petőfi Sándor: Szülőimhez.

Hej, édes szülőimék,
Gazdagodjam meg csak!
Akkor, hiszem Istenem,
Nem panaszkodnak.

Minden teljesülni fog,
Amit csak kívánnak;
Megelőzöm vágyait
Éd's apám s anyámnak.

Lesz csinos ház, amiben
Megvonulnak szépen;
Pince lesz a ház alatt,
Jó bor a pincében.

Meghívhatja éd's apám
Minden jó barátját;
Borozás közt lelküket
A jó kedvbe mártják.

Szép kocsit csináltatok
Éd's anyám számára;
Nem kell, hogy a templomot
Gyalogosan járja.

Lesz aranysegélyzetű
Imádságos könyve,
Krisztus urunk képe lesz
Szépen metszve benne.

Pistának meg majd veszek
Drága paripákat,
Rajtuk jó Istók öcsém
Vásárookra járhat.

Végesvégül lesz nekem
Dúsgazdag könyvtárom.
Akkor majd a verseket
Nem pénzért csinálom.

Ingyen osztom azokat
Szét az újságokba;
Minden szerkesztő, tudom,
Szívesen fogadja.

S hogyha jó lányt kaphatok:
— De magyar lelkűt ám! —
Éd's apám táncolni fog
Fia lakodalmán.

Igy élünk majd boldogan
A mulatságoknak.
Igy biz, édes szüleim...
Gazdagodjam meg csak!

vityillójához ér. Hát ahogy megpihen az egyik fa tövében, egyszer csak jajgatást hall a kocsislegény. Jajgatott valaki sokogva, hangosan, akár a vadgalamb, olyan bánatosan.

— Jaj, kedves egy anyám, a szíved szakadna, ha tudnád lányodnak milyen rossz a sorsa. Itt tart a boszorkány sőt rabkenyéren, bánat az italom, bú az eledelem.

Gondolja a legény:
— Ez nem tréfa, bizony.
Fel is tápázkodik s beles a kuleslyukon. Mert hogy a szavamát más szó ne keverje, a kicsi vityillón nem volt ablak egy se.

Hát Uram, légy velem, ottbenn a boszorka épp a bíró lányát ütötte, páholta. Szörnyű teknő ruha volt a leány előtt s könnye a teknőbe csak úgy folyt, csak úgy dőlt.

Hej, törj a legény a kobakját egyre, a bíró leányérj ugyan mit tehetne. Addig okoskodott, végre kitalálta, mert bizony nem esett a feje lágyára, a boszorkányseprőt bárhogy, megkeresi, s vele a

boszorkányt ugyan elesépele. Mert az ükanyjának az ükanyja mondta, hogy elveszti bizony a gonosz boszorka minden varázsát és minden

tudományát, ha a seprőjével a baját ellátják.

A legény az udvart körültekintette s bizony nem hagyta el az égi szerenese. Meglátja a seprőt egy-két szempillantás. No, hogyha legény

vagy, most mutasd meg pajtás.

Bizony, megmutatta, hogy legény a gáton, nincs már külön legény, hetedhét hátron. Belökte könyökkel a kis ház ajtaját, s ott benn jól ellátta a boszorkány baját. Eljárta a seprő a boszorkány hátán a csárdást, kopogózt, aztán meg a kánkánt. Elszállt a boszorkány minden tudománya, s a legény a seprőt aztán tűzbe vágta.

Hej ágnak is esett a gonosz boszorka, talán már meg is halt, ki tudja, azóta. Elvitte a lelkét a zimankós orkán, hisz hétszáz esztendőn volt már a boszorkány.

A legény meg a lányt karonfogta szépen, úgy mentek haza a holdfényes ösvényen. S eljegyezték egymást, aztán megesküdtek, hej volt hét falura szóló lakzi, ünnep. Még disznót is vágtak, volt ott kolbász, hurka, másas is, tődös is hidd el Kati, Gyurka. Enyém lett a malac kis, kun-kori farka. De itt már véget ér a mesém, a tarka,

B. Czeke Vilma: Az aranygombolyag

Valahol Palesztina közelében, valamikor réges-régen volt egy kicsiny ország, ahol örökös volt a viszálykodás. Végül is a római császár uralma alá került, aki helytartót is küldött a kis tartomány élére. Tyriusnak hívták a római helytartót. Igen szigorú, gögös és könyörtelen ember volt. Egyetlen leányát, Céliát azonban első pillanatra mindenki megszerette.

Volt Céliának egy öreg dajkája. Amióta édesanyja meghalt, ez az egyszerű, jóságos asszony viselte a gondját. Volt az öreg dajkának egy apátlan-anjátlan unokája, aki ugyancsak itt nőtt fel Tyrius házában. Ennek az árva fiúnak Alán volt a neve és alig pár évvel volt idősebb Céliánál. Így hát jól megértették egymást.

Amikor Alán legénysorba került, Tyrius belső szolgálatra vette maga mellé. A két árva közötti jóviszony azonban most sem változott meg, sőt, a korrallal együtt mindig jobban szerették és becsülték egymást. Estéknél, míg az öreg dajka a rokka mellett ült és fonogatott, a két fiatal arról beszélgetett, hogyan és mint vehetné el Alán Céliát feleségül.

Valahogyan megtudta Tyrius, hogy a fiatalok miket tervezgetnek és nagyon felháborodott, hogyan merészezi egy szolgafiu az ő leányára emelni a szemét! És hiába volt Célia minden könyörgése, megparancsolta, hogy Alánt nagyanyjával, az öreg dajkával együtt azonnal kergessék ki az országból.

Tyrius zsoldosai a parancsot azonnal végre is hajtották. Az öreg dajkának éppen csak annyi ideje volt, hogy miközben örök búcsút mondott Céliának, egy gombolyag aranyfonalat nyomjon a kezébe.

— Vigyázz erre a gombolyagra! Aranyfonala oly finom és erős, akár a szeretet — sugta oda neki.

Alán fogát összeszorítva tűrte, hogy a kapun kituszkolják, utójára azonban még felkiáltott Tyriusnak:

— Visszajövök még! De akkor én leszek itt az úr és te a szolg!

Évek múltak el, míg fenyegetését Alán beváltotta. Öreg nagyanyját akkor már régen eltemette a kiellen puszták mélyén, egy sziklabarlang előtt, ahol kiűzetésük után először megpihentek. A jóságos öregasszony alig néhány nappal élte túl megszégyenítésüket. Alán egy jügefát ültetett búcsúzóul nagyanyja sírjára, majd elment és beállt a római császár seregébe. Ott úgy kitüntette magát, hogy hamarosan hadvezér lett belőle. Reá-bízták ekkor, hogy az örökösen lázadó ázsiai tartományokat megfékezze és Alán eleget is tett ennek a feladatnak. Így vonult be

serege élén abba a kis tartományba is, amelynek helytartója Tyrius volt, s ahol ugyancsak nagy fejellenség uralkodott. Alán itt nemcsak rendet teremtett seregével, hanem Tyriust is lemondásra kényszerítette és ő ült a helyébe. Azután feleségül vette Céliát, nemsokára kisfiuk is született és boldogan éltek.

Tyrius azonban sehogyan se tudott beletnyugodni megaláztatásába és titokban szövölt, kezelt Alán ellenségeivel és vetélytársaival, akik azon mesterkedtek, hogy őt a császár előtt kegyvesztetté tegyék. Hazugságaikkal ezt sikerült is elérni és a császár Alán egyik legnagyobb ellenfelét, Drugot bízta meg, hogy vegye át a helytartói szerepet, Alánt pedig vessék tömlőcbe. Alán azonban hívei élére állva, ellenszegült a felsőbb parancsnak s így harcra került a sor. De Alán csapatát leverték, maga Alán is súlyosan megsebesült és menekülés közben lova elragadta, úgy hogy mindketten egy szakadékba estek.

Amikor Alán nemsokára magához tért, egy sziklabarlangban találta magát. Ugyanott, ahol valamikor nagyanyjával is meghűzödtak és ahol a szegény jó asszony örökre lehunyta a szemét. A barlang nyílásán át a sírját is látta Alán, rajla a jügefával.

Alán torkát könnyek szorongatták, amikor körülnézett és eszébe jutott minden. Szégyenteljes bukása, a menekülés és felesége meg a kisfia, akik hiába várják odahaza.

Fel akart ugrani, fegyvert ragadni és rohanni, rohanni, hogy véres bosszút álljon ellenségein. De erőltlenül hullott vissza a kemény sziklapadra. Súlyos sebei felszakadtak és vérezni kezdtek.

Egy szelid férfi lépett hozzá ebben a pillanatban, s így szólt:

— Félkezzed indulataidat! Jusson eszedbe, hogy aki fegyvert ragad, fegyver árán vész el. Csak amivel szeretet forraszt egybe, marad örökre a tiéd. Ezért ne a bosszúra gondold, hanem inkább imádkozzál, hogy a szeretet győzedelmeskedhessék szívedben, amely a legerősebb fegyver.

Azzal ellünt a szelid remete, Alán pedig mély álomba merült. Amikor ismét magához tért, már nem fájtak úgy a sebek és gondolkodni kezdett a szelidarcú férfi szavain. És mintha szívében elcsitulna volna örökre a harag. Imával és elmélkedéssel töltötte napjait itt a szomorúság kiellen völgyében, a terméketlen vad fensík közepette, ahol sem fű, sem fa nem maradt meg azon az egyetlen jügefán kívül, amelyet nagyanyja sírjára ültetett. Ez szolgáltatta eledelét is.

Odahaza, a helytartósági palotába pedig beköltözött Drug, az új császári kegyenc és hogy minél jobban biztosítsa hatalmát, megkérte Céliát feleségül. Célia azonban nem

ludta elhinni, hogy Alán nincs többé. Kisfia is szüntelen csak őrá emlékezett és csak várta erős szívvel, hogy férje visszatérjen és rendet teremtsen.

De mult az idő. Tyrius is meghalt és Drug egyre követelőbb, fenyegetőbb lett. Célia végülis belátta, hogy vagy feleségül megy Drughoz, vagy pedig gyermekével együtt földönfutóvá lesz. Hogy mégis időt nyerjen, elvette azt az aranygombolyagot, amelyet öreg dajkájától kapott és így felelt a sürgetődző Drugnak:

— Csak addig várj még türelemmel, amíg megszövöm ezt az aranyfonalat, ebből készül majd el az esküvői ruhám.

Drug beleegyezett, Célia pedig szomorúan állt le szövészéke elé. Közben énekelgetett is a kisfiának, aki ott játszott körülötte, de ezek az énekek is mind szomorúak voltak a sok visszafojtott könnytől.

Este azután, amikor a kisfiát, Eturt lefektette, szabadon engedhette végre a könnyei folyását. Majd leült a szövészéke elé és felfejtette mind az aranyszövést, amit aznap elkészített.

Másnap azonban megint csak felvetette a szálát és neki kezdett a szövésnek. Amikor azután itt volt ismét az éjszaka, ismét előtörték szemét a visszafojtott könnyek és felfejtette mind az aranyszövést. És így ment ez napról-napra egymásután.

Etur, a kisfia felébredt egy éjjel és meglátta édesanyját, amint sirva fejt fel az napi munkája eredményét. Nem merte édesanyját megkérdezni, de olyasmit érzett, hogy ez a szövés az oka édesanyja mostani nagy-nagy szomorúságának, tengernyi könnyének. És elhatározta, hogy eltünteti ezt az aranygombolyagot, ne tudjon szólni az édesanyja.

Korán reggel, amikor Célia végre lefeküdt és elnyomta az álom, Etur felkelt és kezébe véve az aranygombolyagot, kiszökött csendesen a palota kertjébe. Körülnézett valami jó rejtékhely után, ahol nem találja meg senki. Észrevette, hogy nyitva a kert hátsó kis kapuja, kilépett rajta és megindult, hogy odakünn keressen valami alkalmas árkot, vagy szakadékot.

Egyszerre csak szembe találja magát egy férfival. Szelid vándor lehetett. Szemből csakúgy sugárzott a jószág és szeretet. Etur első pillanatra bizalommal volt hozzá és tanácsot kért tőle, mit csináljon, hogy édesanyja ne szomorkodjék többé.

Jézus — mert hiszen ő volt a szelid vándor — kezébe vette az aranygombolyagot és szólt:

— Ne búsulj, kis fiam, mert minden szomorúság egyszer örömmé változik a szeretetnek útján. Menj, kövesd ezt az utat te is!

Azzal Jézus elhajította az aranygombolyagot, a fonál végét azonban a kezében tartotta. A gombolyag a földre hullva gurulni kezdett. Etur szaladva indult meg utána. A gombolyag azonban csak gurult, gurult to-

vább, pár lépéssel mindig a szaladó kisfió előtt. Nyomukban az aranyfonál csakúgy ragyogott a reggeli napfényben.

Már el is tűntek az ulca fordulónál, amikor ismét megnyílt a kiskapu és Célia lépett ki rajta, könnyes szemében rémült tekintettel. Meglátva a szelid arcú vándort, megkérdezte:

— Nem láttál egy kisfiút, kezében egy aranygombolyaggal?

Jézus odaadta neki az aranyfonál végét és így felelt:

— Mire ezt a fonalat ismét felgombolyítod, szeretteidet is újra megtalálsz.

Azzal Jézus már el is tűnt Célia szeme elől.

Célia darabig csodálkozva nézte a jölsmert aranyfonalat, amelynek egyik végét a kezében tartotta, míg a másik vége messzemesse tűnt el a felkelő nap sugarkévéjében. Meg is indult rögtön a nyomában, miközben megkezdte a fonalat ismét felgombolyítani.

Alán éppen elvégezte reggeli imáját nagyanyja sírjánál, a fügefá tővében. Egyszer csak egy hosszú, fényes aranyfonál vége gombolyodik le előtte egy parányi gombolyagról, pontosan a sírhalom mellett, a lába előtt. Kezébe vette és rögtön megismerte. Nagyanyja fonta ezt valaha, elmúlt, boldog időkben.

— Hogyan került ez ide?!

S hát ebben a percben egy kipirult arcú fiúcska toppant eléje s vetette magát járadtan Alán karjai közé. Rögtön megismerték egymást:

— Etur, édes fiam!

— Édes apám!

Még jóformán magukhoz sem tértek a nagy örvendezéstől, amikor odaért a gyermek után szaladó Célia is, kezében a ragyogó aranygombolyaggal. Hogy, mint történni lehetett, hogy a többnapos járásföldet megfutották ilyen rövid idő alatt? Erre most nem értek rá gondolni sem nagy boldogságukban.

Azt sem vették mindjárt észre, hogy amikor Célia kilitarta karját, hogy egyszerre ölelje magához megtalált férjét és gyermekét, kezéből kihullt a gombolyag és körbe-körbe gurult körülöttük, majd mind messzebb és messzebb tveket ért le útja. És e körökon belül megtermékenyült, kizöldült nyomában azonnal a zord sziklatalaj. Virágok, fák szöktek magasba és illatos datolyafák, füge- és narancsfák kintáldák dús, édes gyümölcsüket. Valahonnan a közelből még forrás is bukkant elő és ennek vídám csobogása térítette először magához a boldog kis családot.

Hinni sem akartak szemüknek. Gyönyörű óázissá vált pillanatok alatt az a kietlen hely, amelyet évszázadokon át csak jámbor remétek és számkivelettek kerestek fel szomorú menedékkül. Most megvolt itt minden, ami csak szükséges a megélhetésre.

Az aranygombolyag elvégezte küldetését. Megmutatta, hogy amit Isten a szeretet szölaival kötözött egybe, azt sem idő, sem fegyver, sem erőszak szét nem bonthatja.

HISSNÉ TÓTH LENKE:

JULIKA LIBÁI

Falu végén, pici házban, szőke kislány talpig gyászban. Fekete a ruhácskája, égő könnye pereg rája. Anyja meghalt, eltemették, vadvirágos sírba tették. Ott pihen a friss hant alatt, Kis Julika árván, maradt.

Nincs is neki más egyebe, hús libája, egy tehene. Meg a kis ház, meg a kis kert. Kis Julika kéri Istent, segítse meg őt az árvát, meg az ő kis gazdaságát!

S ahogy mondom, úgy lett biz' a: nőttön nőtt a sok kis libal! A tehénke bőven tejelt, krumplit, almát termelt a kert: s mindig fénylett a házacská, mint a mindig mosdó macská!

Elmult a nyár, eljött az ősz, hús libának nem kell a csősz! Ha kakas szól virradóra, maguk mennek ki a tóra s hazatérnek este szépen: hófehéren és kövéren.

Kis Julika úgy szereti mind a huszalt! Pajtás neki valamennyi fehér liba. Nekik sír, ha nagy a hiba. Egy este is csak pityereg, körötte a libasereg. Őreg gúnár kérdve gágog::

— Van-e rá ok? Van-e rá ok?

— Hogyne sírnék! — szól Julika s kis köténye könnyét issza, — írást hoztak máma, nagyot: be kell fizetnem az adót! Nagy az adó s pénzem nincsen. Mit csináljak, édes kincsem?

A hús liba tipeg, topog: — nehéz dolog, nehéz dolog! — Aludjunk rá egyet, nagyot, — s majd meglátjuk a holnapot!

A gúnár, a libák atyja, kis gazdáját elaltatja, libáit meg összeszedi s az eszét mind összeszeszi.

Folyik a nagy csiri-csári, — épp arra jön Tollas Mári.

— Tollat veszek! — kiabálja s hóna alatt van a zsákja.

Őreg gúnár odaszalad. Kész a terve egy perc alatt. Mári néni szoknya-csücskét elkapja a gúnár tüstént s húzza, vonja be a kertbe. Tollas Mári futva ment be!

Minden liba odajárul s önszántából tollat árull! Bőgye pelyhét dús özömmel mind odaadja bús örömmel! Alig győzi Mári néni a sok tollat szedni, tépni. Daga a zsák, mint a hurka, tele van már dugva, gyúrvál!

No, de most jön a fizetség! Mári néni, tessék, tessék! Mári néni bontja tüstént nagy zsebkeendő bogját, csücskét. — Kiguberál tíz ezüstpézt s ő elillan röpke füstként.

A gúnár a pénzre csücsül. A nagy bajra immár füttyül! Együtt van már, lám, az adó, mert ő okos tanácsadó!

Kis Julika reggel látja: rongyos minden libácskájával! Úgy meg vannak tépve, mint

a szerteszakadt palacsintát! De a gúnár okát adja: tíz ezüstöt mutogatja! S kis Juliska szeme ragyog.

— Istenem! De boldog vagyok! Az adóval nincs már hiba, — megmentett a sok kis liba!...

Őszre tél jön, hús fehér tél, mikor mévével cserélnél s úgy szeretnél átaludni a nagy fagyot, — mit se tudni a világról, hóról, jégről, — szélcibálta faluvégről!

A faluban minden kémény pöfékel már felső végén, — bodor füstöt eregetve, — koromfelhőt teregetve.

Csak Julika házikója szomorú, mint a lakója! A kéménynek nincsen füstje, égve fró kék ezüstje. Nincs tüzelő, se fa, se szén. Mi lesz veled, árva szegény?!

Kis Julika sír-rí megint. Hús libája összetekint! Elbúcsúzik két szép liba s begyalogol a faluba. Falubeli boltba bemegy, — egy sarokban szén-domb, fa-hegy! A két liba odasétál! Őreg boltos füle szétáll: — Mit akarhat vajjon nála kis Julika két libája?!

A két liba gágog, topog. Kiviláglik már a dolog! Tüzelő kell Juliskának árért a két libának! Küld a boltos fát, meg szenet, — kis Julika szeme nevet!

Pöfékel a pici kémény, — táncos füst száll fel a végén. De a tél ám hosszú nagyon. Elfogy a szén egy bús napon! Két libácska megint elmegy: — édes gazdánk, te ne szenvedj!... S karácsonykor három liba kocogott be a faluba! Így szerelik fel a konyhát, meg a pöttöm karácsonyfát, — mert segít a libák árán boltos bácsi a kis árván!

S bizony, mire tavasz zsendül, a kis házon negy-nagy csend ül. A vén gúnár maga maradt, — elfogyott a liba-csapat!

Száll az égre a sóhajlás:

— Mi lesz velünk, gúnár pajtás!?

A derült ég hiába kék, Julikának kis szíve még csupa gond és csupa bánat. Tavaszszöröm rá nem árad. Hiába nyit fehér virág, hiányoznak a kis libák! Aranyló nap fényugara mosolyoghat Julikára, — bíz' ő vissza nem mosolyog, árvaságán fel-felzokog.

Pedig szép lány lett belőle! Lomblevel-ha ság felőle, az is ságja: — Szép Julika! Nincsen benne semmi hiba! Keze dolgoz, ajka nótás! Nem érheti azt csalódás, ki elveszi feleségül! A sorsával az megbékül!

No, a gúnár be is látja, férfi kell a tanyaházba! Szép Julika se lesz árva, hogyha kerül neki párja! Hanem, hát, a faluvégre nem igen jár legényfele, — mert hát senki se tud róla: itt virul a legszebb rózsál!

Cselt eszel a gúnár újra: lesbeáll a kocsi-
útra! Addig topog, addig ott vár, míg arra
jön a kisbojtár. Hetyke bajszú, tüzes szemű,
Julikához illene, tyhú! — Jön a bojtár kerék-
páron, — nagyot huppan vizen, sáron; gödrös
úton se hall, se lát! No, a gúnár nagyot
kiált:

— Gi-gá-gá-gál! — nyújtja nyakát s elveti
az úton magát!

A kisbojtár holtra ijed:

— No, de ilyet! No, de ilyet!... —
Szentül hiszi, ő tett hibát, ő gázolta el a
libát! Kerékpárról lependerül. Egy anyóka
arra kerül, annak mondja:

— Egyet kérdek: ki libáját öltem én
meg?

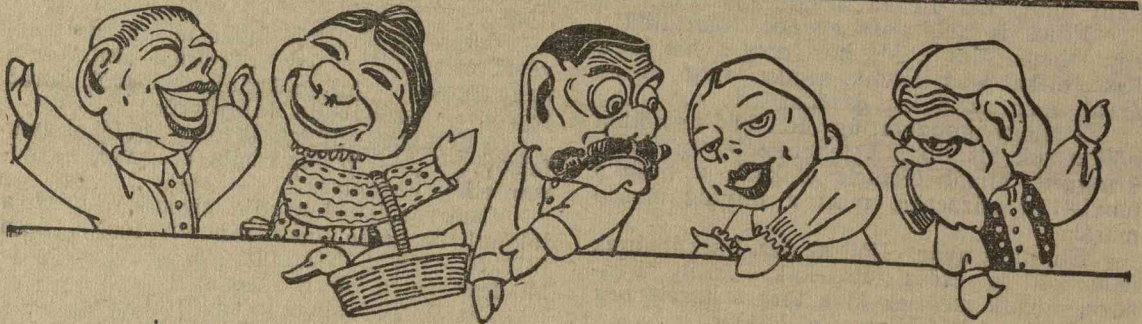
Szól az anyó:

— Kiét, másét: faluvégi Julikáét!

Megy a bojtár Julikához, faluvégi kicsi
házhoz! — Nem kell ide sok szóbeszéd, —
látja, hogy ő de jó, de szép! Dolgos, nótás,
szemrevaló! Eppen bojtárnénak való!

Megtetszenek biz' egymásnak! Mennék is
a paphoz másnap. — S templom előtt rájuk
ki vár? — Bizony, hogy a «gázolt» gúnár!

Ott gágog nagy-elevenen a vén huncut,
szégyentelen! Nincsen annak semmi baja!
Ölbekapják, vizik hazai Otthon bársony,
fűre teszik s úgy szeretik: meg sem eszik!

ALMÁSRETES BÁBJÁTÉK KICSINYEKNEK

Szereplők: Néni, Muki, Jani.

Kellékek: Rétestészta, kis sodrófa, mazsola, alma, topsi.

Néni *(dalolgatva nyújtja sodrófával a rétestészta)*.

Muki: Néni, miféle jó lesz ebből ebédre?

Néni: Almásrétes. Azt te is, édesapa is, édesanya is, meg a gyerekek is mind nagyon szeretik. Ugye gyerekek, hogy az almásrétes nagyon-nagyon jó? Ki szereti közületek az almásrétest? *(A közönség jelentkezik.)* És jelentkezzék az, aki nem szereti! *(Közönség feleletei.)*

Muki: Aztán mivel lesz költve az almásrétes?

Néni: Apróra vágott és megcukrozott almával meg mazsolával.

Muki: Jaj be jó lesz! Jaj be jó! *(Táncol.)*

Néni: Majd csak ebédkor lesz jó, addig nincs rád szükség itt a konyhában, eredj ki leckét tanulni! Janit küldöm almáért meg mazsoláért!

Muki: Inkább én szeretnék almát meg mazsolát hozni!

Néni: Nem bízhatom rád, mert te falánk meg nyalánk vagy! Ki a konyhából! *(Muki fuzzogva ki.)* Jani! Jani!

Jani *(bejön)*: Tessék néni!

Néni: Menj és hozd az al-

másréteshez való almát meg mazsolát, meg cukrot! Benned bízom, mert nem vagy falánk meg nyalánk!

Jani: Igenis néni! *(Jani el.)*

Néni *(dalolgatva tovább nyújtja a tészta)*, Muki belopakodik, leskelődik: Sico ki innen te nyalánk gyerek! *(Sodrófával kikerget.)*

Jani *(nagy zacskókban almát meg mazsolát hoz)*, Néni átveszi, Jani el. No most megyek a leckémet tanulni. *(A szomszéd szobából áthallatszik a leckétanulása.)*

Néni *(dalolgatva tovább dolgozik)*, Muki belopakodik és elcsen a mazsolából: Ejnye haszontalan falánk gyerek! *(Rákoppint a sodrófával, de Muki elugrik előle. Ez többször ismétlődik, Muki jobbrólbalról el-elcsen egy szem.)* Takarodj te haszontalan nyalánk! *(Néha sikerül a Néninek rárákoppantania.)* No most még az almát kell apróra vágni, meg jól megcukrozni, így ni *(megteszi)*, ezt teszem a rétesbe, jaj de jó lesz! *(Muki el-elcsen belőle.)* Ejnye, ki csent el ebből a mazsolából! *(Közönség felel.)*

Hát ebből a vagdalt almából ki sikkasztott el? *(Felelnek.)*

Hát ebből a cukorból ki lopkodott el? *(Felelnek.)* Jaj de fogy...

(Muki sorra mind felhabzsolta.) Ejnye, hiszen látom, hogy semmi se maradt belőle! No megállj te falánk-nyalánk Muki, velem

aztán végül is megjáród! *(Lesbe áll és az utolsó szemet elcsenő Mukit megfogja.)* Meg vagy! Meg vagy! Hol a cukor! Hol az alma! Hol a mazsola, amit a rétesbe tegyek!

Mind tebenned van! No hát én most beleteszek a rétesbe

temagadat almástul, cukros-
tul, mazsolástul! *(Az óbégató Mukira ráborítja a rétestészta*

és behengergeti a mind messzebből, betömött szájjal óbégató gyereket.) *(A játsszó ezt zsebkendővel betömött*

szájával játszhatja.) No most megjártad! Mukival töltött

rétes lesz ebédre! Így ni, most még leöntjük zsírral *(megj*

átssza), most bele a nagytepsibe! Na még egy kis cukor

maradt, azt tegyük rá, hogy ne panaszkodjék! Most

pedig megsütjük! *(Oldalt betolja a sütőbe)...* *(dalolgat, sörpröget.)* No azt hiszem, már

meg is sült, itt is van az ebéd ideje, Jani!

Jani: Tessék néni!

Néni: Tudod-e már a leckét?

Jani: Tudom ám! *(Esetleg fel is mond egy versikét.)*

Néni: Nagyon jól van. No most már tiéd lesz ez a rétes, ez lesz a te ebéded, megeheted. (Néni el).

Jani: De jó nagy rétes! Hű be nagy, hanem azért mind megeszem! (Eszli.) Csak az a kár, hogy nincs benne se cukor, se alma, se mazsola. Ej-ej, hát mivel van töltve ez a rétes! Nini, hiszen itt egy fület látok! Akkor ez talán lekváros barátfül! De nini, itt meg száj... hű de mekkora nagy száj... Hát én ezt most már hogyan egyem meg?...

Muki (vinnogva ébred): Jajajajaj, ne egyél meg édes Janikám, ne egyél meg.

Jani: No még én életemben ilyen rétest nem ettem, amelik beszéll!

Muki: Jaj Janikám ne egyél meg, irgalmazzál!

Jani: Na hát ez már aztán igazán különös, hogy egy rétes azt kérje, hogy ne egyék meg! Én mindig azt hittem, hogy a rétes annak örül, ha megeszik. Furcsa egy rétes! Furcsa töltelékje van!

Muki: Ne egyél meg Janikám, én vagyok, Muki!

Jani: Hű, hiszen most látom, hogy ez nem almásrétes, hanem Mukirétes. Mukival van töltve! Hát a cukor, az alma meg a mazsola hol van belőle?

Muki: Az is benne van a rétesben, mert az alma, cukor, mazsola meg énbennem van. De kérek ne egyél meg!

Jani: Szerencse, hogy még a füledet se haraptam le. No

hát bujj ki a rétesből! (Lehántja róla a rétest). Ugyse vagy te olyan ennivaló fiú!

Muki: Jaj be zsiros vagyok, jaj be meg vagyok süvel! Jaj megyek megfürödni, jaj félkiló szappant is rámdörzsölnek, amíg letisztítanak! (Öbégatva el).

Néni (jön): No hát megetted a rétest?

Jani: Dehogyan eszem én Mukirétest!

Néni: gondoltam is, azért hoztam neked helyette jó finom krémesbélest! Kinek kell még a krémesbélesből? (Közönség kér.)

Jani: Hogyisne! Nektek meghagyom az egész Muki-bélest, fogjátok meg és egyétek meg!

V. SIPOS IDA: A pipás kántor

Amikor a pipás kántor élt, még csak kevés ember pipázott Magyarországon. A török hozta be a divatját. Árpád apánk még nem ismerte, azért még a nagyapánk nagyapái is ungorokodva szemlélték a furcsa, bolond dolgot, hogy felnőtt, szakállas, bajszos férfiak nem restelik azt az „idegen szerzőket” a szájukba dugni s versenyrekelni holmi kisebbszerű kéménnyel a füstölésben. Így, nagyon haragudott az új divatra Marady Zsiros Gergely uram is, aki rettentő nagy úr volt egész addig, amíg csak a kakasainak a kukurikolása meg a komondorainak az ugatása elhallatszott, de talán valamivel még azon is túl.

Hát ez az uraság, mondom, nem nézhette a pipás embert s így kántor uramat sem, aki talán azért, hogy nem dughatott annyi pirosra sült csirke-libacombot a szájába mint földesura, derüre-borura füstölgött bújában.

— Vagy a pipától válik meg kend, vagy a kántorságtól — mondotta neki egyszer nagy mérgében Gergely úr —, de én tovább nem tűröm e rut szokását. Adok egy napot, egy éjszakát, gondolkozzék, marad-e pipa nélkül, vagy elmegy pipával? Ez szóm, mondánom, várom, mit határoz?

Hm, hm... Gondolkozott, gondolkozott volna a szegény kántor, de hát mikor még az sem ment pipa nélkül. Rágyujtott hát, hogy okosabb legyen s amikor már szájában volt a kedves jószága, úgy gondolta, hogy bármi lesz is, de ő nem válik meg ez egyetlen vigasztalójától. Inkább megy világgá. Meg is mondta ezt a földesúrnak egyenesen.

— Hát menjen kend Isten hírével, — mondult Gergely úr — mentül elébb, annál jobb. A felkelő nap már itt se lássa.

Jó pipás kántor hát neki indult erdőnek, mezőnek. Még jó, hogy nem volt sok világi

kincse, milyen bajos lett volna azokkal a hurcolkodás! Így csak zsebrevágta a dohányzacskóját, a tűzszerszámát, — acélt, kovát, taplót — marékra fogta a pipáját — annak a szára, miután vastag meg hosszú volt, egyben vándorbotul is szolgált — s úgy indult útjára.

Hová? Merre? Maga se nagyon tudta, Nagy a világ, tán csak akad benne az ő számára is egy kicsi zugocska... Bizony, még hamuban sült pogácsát se rakott senki a tarisznyájába, nem volt se édesanyja, se felesége, szegény „rideg legény”-re nem gondolt ott senki.

Ment, mendegélt, mint a mesék bujdosója, míg egyszer csak elért nagy, kerek erdőbe. Nagyon, nagyon elfáradt már, hát leült egy sűrű bokoraljba pihenni, szunynyadni. De alig szunnyadt, nagy láрма verte fel az erdő csendjét.

A zsvivaj az ő szeméből is kiverte az álmod, szétnézett óvatosan, rosszat sejtett: Ilyen hangos, csunya lármával csak rossz emberek járhatják az erdőt. No meg csak azok lehetnek ilyen szedettvedett maskarás ruhában, félig vitézi díszben, félig koldusrongyokban, ki puskával, ki doronggal, ki dolmányban, ki anélkül, ki páncélban, ki subában, ahány alak, annyiképpen kiruházva; csak egyben hasonlítanak egymáshoz: a gonoszság messziről lerí valahánynak a farkasábrázatáról ijesztőn. Ezek zsviványok. Alighanem a szanaszét portyázó, urat hagyott török katonákból verődtek össze, akik itt, a tájon rettetgetik a föld jámbor népét.

No kántor, ne pissenj, orrod se dugd ki a jó kis sűrűségből, amely elfedez, maradj szépen veszteg! Majd csak elkövetkezik innen is a haramia banda, vagy ha előbb nem, éjfél tájban elosonhatsz szépen...

MAGYAR NÉP

No hát nem is pisszent kántor uram, még az orrát se dugta ki a fedező bokrokra, — még azt gondolnák, rózsát nyitott a galagonya ága — ült, ült mint az első gyerekek az iskolában, akit éppen most vertek el, még nem kopott ki belőle a jámborság.

Haj, haj, — de hát ki győz így órák hosszat jámborul és illedelmesen üldögélni? Még az első gyerek sem, akit éppen most vertek el. Nem tudott kántor uram sem. Pipás kántor lassan elővette a pipáját s gyatatosan rágyújtott. Hiszen messze vannak a rablók. Ni, oda települtek az öreg hárs alá, — már hogy vennék észre azt a vékony, de füstszalagot, amit egy pipa kiereszt magából? Ott vígan vannak, esznek-isznak, van s gondjuk másra! És ő is vígan pöfékelt már, feledve bűt és bajt megáldott kedvében.

Hanem hát rosszul számított szegény pipás kántor. Átkozott jó szeme lehetett ugyanis a haramia vezérnek, észrevette a bokrokból felszálló vékony füstszalagot.

— Embert érzek! — rikoltotta, mint a mesékben a hazatérő óriás — ott valaki rejtezik... Hozzátok elém!

Három, négy ember is ugrott egyszerre a parancsszóra, jó pipás kántornak a másik percben már se keze, se lába a magáé, vitték, lopták, cibálták, letették nagy hűhóval a vezér elébe.

— Azért jöttél ugye, hogy kiless, eláruli bennünket? — mordult rá a vezér — dejsz, abból semmi sem lesz! Előbb kivallatlak, aztán felakasztunk egy szép fára... Hanem — elnyúlt a medvebőrén — most már álmos vagyok. Majd holnap végzünk a hitellenjével, addig csakjátok el valahová. Fejetekkel felelték érte.

A másik percben már horkolt is a nagy úr. Csak az imént raboltak ki egy klastromot, ott jól ellátták a boroshordók baját, annyit íttak, hogy már magukat is telt hordóknak képzeltek, akár le lehetett volna már a legtöbbjét hengergetni a hegyről. Pipás kántort azonban elvitték. Akadt a közelben valami üres csőszkunyhó, abba bezárták. Két haramia a legjózanabbak közül állott őrt felette.

— Ez a te siralomházad, mutogatták nagy készséggel jó pipás kántornak a kunyhót. Holnap meghalsz.

— No, ha ugyanis meghalok holnap — sóhajtott pipás kántor — engedjétek meg legalább, hogy elszívjam még ami dohánýom van. Már csak ennyit kérek.

— No hát szívj el — hagyták rája, aztán ráakasztottak egy rettenetes nagy, erős lákatot a rozoga ajtóra. Innen se szabadul a hitetlen magyarja...

Nagy csendesség volt az egész tájon, a rabon meg az őrzőkön kívül mindenki aludt itten mámoros kábulatban. A két ór unta magát a nagy csendességben: beszélgetni kezdtek egymással.

Jó pipás kántor is nemkevésbé unatkozott, ő meg hát hallgatózni kezdett. Ő is tudott törökök, megértett mindent. De a haja szála is ég felé meredt attól, amit megértett. Mert miről beszélt ott a két rabló? Nem másról, mint a legújabb gonosz, zsványtervről, mint támadják meg a jövő éjszaka éppen pipás kántor faluját, ott is Zsiros Gergely uram házát, kifosztják, feldulják, követ követ, embert lábán nem hagynak...

Pipás kántornak még a pipa is kiesett a szájából. Ilyet még nem pipált, szörnyű egy eset ez!... Mit kellene tenni? Hát csak egyet: megszökni, hírt adni, mielőtt nem késő. Határozott. Nekivetette vállát a rozoga ajtónak s az kifordult sarkából a nagy, rettentő lakattal együtt. Akkor aztán csihi-puhi, egy jót odaszózt a vastag pipaszárral jobbról is, balról is a két elálmosodott ór kopasz tarkójára. Azok azt se mondták, hogy: mi volt ez kéremalással? — olyan csendesen ottmaradtak a földön, hogy fel sem kíváncsoltak onnan ez életben.

Erre aztán pipás kántor is a nyaka közé szedte a két lábát s meg sem állt, míg faluját nem érte, a faluban meg a Zsiros nagyuram házát. S ott elmondott mindent: jönnek a rablók, készüljenek!

Hát fel is készültek, fiatalja, öregje, egész falu népe s úgy elbántak a rút kontyosokkal, nem sántult meg azok közül egy sem, mindnek a fejét találták el.

Megszabadult Zsiros Gergely uram egész háznépe, megszabadult a falu a kegyetlen dülástől s kinek köszönhetette mindezt Isten után? Bizony a pipás kántornak. Ő választotta az Úr eszközül, hogy általa megmentse az ő ártatlanait a végveszedelemtől.

Hej, de összelelte is ám pipás kántort Zsiros uram a viadal végén s úgy mondotta mindenek hallatára:

— Kedves megmentőnk, már most mit kíván kee, jelős nagy tettéért? Kérjen bármit, kérje fele vagyonomat, egyetlen lányomat, asszonyfeleségül, szívesen odaadom.

Pipás kántor megsodorította a bajuszát:

— Nem kívánok én egyebet nagyuram, mint hogy nézze el ez tán a további pipázásomat, mert, hiába, nem élhetek már pipaszó nélkül. Ennyi elég mára... Ha aztán a Trézi lányasszony, a nagyuram kedves, egy hajadon jánya nem utálná nagyon a pipa-füstöt, én is szívesen állnék véle a pap elé.

Nagyot nevetett erre Zsiros Gergely uram.

— Pipázhat ez tán kend, amennyit csak akar. A lányom is azt mondja, hogy ő elűri már a pipafüstöt, hogyha — kelmed fűjja...

Így csaptak nagy lakodalmat aztán nem sokára Zsiros uram házában. Pipás kántor még sokáig boldogan élt szép feleségével, míg csak egyszer örökre ki nem aludt az a híres, nagy, jelős pipája...

Ülést tartott az E. M. G. E. háziipari szakosztályának választmánya. A napokban ülést tartott az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület háziipari szakosztályának választmánya. Jelen voltak dr. Szász Pál, az E.M.G.E. elnöke, Telegdy László ügyvezető alelnök, Török Bálint igazgató, Demeter Béla lapszerkesztő, Vita Sándor, Balázs Antal, dr. Kántor Lajos, az Erdélyi Múzeum Egylet titkára, Péterffi Albert Kovászna, Antal Gusztáv szászrégeni ref. lelkész, Kósa András Sztána, Vita Zsigmond tanár, Nagyenyed, Krasznai György földműves Szászlóna, Szücs Elemér Kolozsvár, Tőkés Tibor ref. lelkész Körösfő, Nagy Ödön ref. lelkész Kolozsvár, Maltkai Endre ref. lelkész etnografus, Szelené, Horváth Ella, a Pitvar háziipari szövetkezet üzletvezetője, Kékiné, Barabás Erzsébet iparművésznő, Tolvaj Gézáne Székelykeresztur, Csortán Márton, Puskás Lajos, r. kat. tanár, Ványolós István szerkesztő, keramikus, Szabó T. Attila tanár, továbbá a szakosztály vezetősege: Szentimrei Jenő elnök, Mikó Lőrinczné alelnöknő és Folyovich Endre előadó.

A megbeszélésen részletesen megvitatták az erdélyi magyar háziipar kérdéseit. Az elnökség javaslatára a választmány tagjaitól alosztályokat alakítottak a különböző háziipari ágak terhelési és értékesítési problémái megoldására. Külön alosztály alakult a néprajz és népművészet tudományos művelésére is.

Értekezletet tartottak a magyar földműves iskolák vezetői.

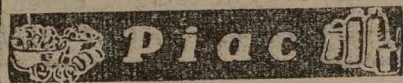
Június 6-án az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet központi székházában dr. Szász Pál elnökletével fontos megbeszélést

tartottak a magyar földműves iskolák vezetői. Jelen voltak: dr. Boga Alajos kanonok, a kath. egyház képviselőjében, dr. Illés Gyula a ref. és dr. Mikó Lőrincz az unitárius egyházak tanügyi előadói, Nagy Endre a csorbordi és Boros György a székelykereszturi földműves iskolák igazgatói. Ez alkalommal részletesen megvitatták az új mezőgazdasági oktatásról szóló törvény által előállított új helyzetet. Végül emlékiratot fogalmaztak meg, amit az iskola-fenntartó egyházak eljuttatnak a földművelésügyi miniszternek. Az egyházak kérik, hogy az elméleti tárgyak óráinak csökkentésével az iskolák továbbra is megtarthassák mai szervezeti formájukat s mint téli gazdasági iskolák folytathassák gazda, illetve népnevelő munkájukat.

Hogyan szedjük a cseresznyét és a meggyet?

A cseresznyét és meggyet mind a nyersfogyasztás, mind feldolgozás céljaira teljesen érett állapotban kell szedni. Hogy a szemek érettek-e, az színükről, puhaságukról és husuk üvegeességéről (áttetszőségéről) ismerhető fel. A szedés szép száraz időben egész nap végezhető, de ha a napsütés erős volt, a megszedett gyümölcsöket azonnal hűvös helyre kell vinni. A gyümölcs hűvös helyen 3-4 napig is eltartható. A cseresznye- és meggyesüret idején figyelemmel kell kísérni az időjárást és ha eső várható, a szedést inkább előbb kell elvégezni. Ha ugyanis közvetlenül a leszedés előtt esős időjárás volt, úgy a gyümölcsök a legtöbb esetben föltrepedeznek. Mind a cseresznyét, mind a meggyet szárastól kell leszedni; szár nélkül csak akkor lehet, ha helyben íznek

vagy pálinkának dolgozzuk fel. Ha azonban ezeket a gyümölcsöket szállítani kell, a teljesérés előtt egy-két nappal szedendők. Ilyen esetben csak a színes gyümölcsöket szedjük le. A szedést néhány napi időközökben egyszer-kétszer meg kell ismételni, vagyis ezáltal időt hagyunk a még éretlen és fejletlen gyümölcsök szinesedésére és kifejlődésére. Egy szedő napi munkateljesítménye körülbelül 50-75 kilogram.

Drágult a megélhetés május hónapban.

A hivatalos ármegállapítási adatok szerint május hónapban a megélhetés egy ezrelékkal drágult. A közszükségleti cikkek közül csupán az élelmiszerek nem drágultak. Egyes élelmiszerekben május hónapban olesulás történt.

Terményárak Szatmáron.

Búza 340-360, rozs 260-265, árpa 370-375, zab 440-445, kukorica 350-355, paszuly 800, napraforgó 450, tökmag 750 lej mázsánként.

Terményárak Csikszéredán.

Búza 430-450, rozs 350-380, árpa 380-400, zab 440-480, kukorica 410-420, búk, köny 400-430, borsó 450-500, lencse 1000-1200, paszuly 1200-1400 lej mázsánként.

Terményárak Kolozsváron.

Búza 435, rozs 310, kukorica 385, zab 475, lóheremag 1900, lucernamag 4000 lej mázsánként.

Terményárak Aradon.

Búza 400-420, kukorica 390-400 lej mázsánként.

A könyvnyomtatás feltalálója.

Ezelőtt 545 esztendővel, 1394-ben, Mainz, német város egyik előkelő családjában kisfiú született, akit Jánosnak kereszteltek. A család mellékeve Gutenberg volt s a kisfiú később ezen a néven vált ismeretessé. Gutenberg János név alatt emlegetik ma is széles e világon, mert nevéhez olyan nagyjelentőségű találmány fűződik, hogy a tudósok egyenesen ettől a találmánytól számítják az újkort az emberiség életében.

Mi volt ez a nagy találmány, amely Gutenberg Jánost olyan híressé tette? Látszólag egészen egyszerű dolog. Mindössze néhány ólomból készített betű. De ennek a találmánynak köszönhetjük, hogy nyomtatással ma egy könyvet olyan rövid idő alatt lehet sok-sok példányban elterjeszteni. Gutenberg tette lehetővé azt, hogy ma már néhány óra elegendő tízezer újság kinyomtatásához és falvakon, városokon ezer meg ezer ember olvashatja ugyanazokat a híreket, ugyanabban a lapban.

Mindössze félezer éve, hogy Gutenberg feltalálta a könyvnyomtatást s ma már anélkül el sem tudjuk képzelni az életet. Mindnyájan tudjuk, milyen lassú munkát kell elvégeznünk, ha néhány rokonunknak levelet akarunk írni. Beletelik jó pár óra, míg a négy-öt levél elkészül. De ha ugyanazt a szöveget akarjuk egyszerre több embernek elküldeni, pld. egy meghívót, akkor a nyomdába visszük s ott rövid idő alatt száz, ezer, sőt ha kell, tízezer példányban is könnyen kinyomtatják.

Gutenberg találmánya előtt a Bibliát pld. csak úgy lehetett megszerezni, ha egy másoló irtok egy már meglévő példányról lemásolta az egészet. Ez bizony jó néhány hónapig eltartott s drágán kellett megfizetni. A XII. században egy magyar főúr egy falut fizetett egy elvesztett könyvért. Azonkívül a másolt könyvekben sok hiba volt. Minél hosszabb szöveget kellett lemásolni, annál több

hibát követett el a másoló, mert a munka vége felé fáradt volt és nehezebben tudott figyelni. Így a Gutenberg találmánya előtt a könyvek ritkák és drágábbak voltak. Ha valami fontos dolog történt a világ egyik részében, arról az emberek csak későn értesültek. A műveltség így nagyon nehezen terjedt.

Mindez megváltozott a Gutenberg találmánya következtében. Gutenberg ifjú korában sokat utazott. Bejárta Hollandiát, Franciaországot. Párisban megtanulta az ötvösmesterséget és a könyvdíszítést. Azután egy másik városba, Strassburgba került. Itt élt kilenc éven át, miközben „titkos és csodálatos művészetekkel“ foglalkozott, mint egy későbbi szerződésben írták.

Mi volt ez a „titkos és csodálatos művészet“? Valószínűleg a mozgatható betűk készítése. Gutenberg korában ugyanis a szentképeket pár soros szöveggel úgy készítették, hogy a képet és a betűket egy fatáblára vésték be s azt festékekkel bevonva papírra nyomták. Így a papíron ott volt a kép, alatta a szöveggel s a bevészt fatábláról sok példányban lehetett a képet elkészíteni. De a fatábla hamar elkopott, s azonkívül minden új szöveget más és más táblára kellett vésní.

Gutenberg ekkor, Strassburgban jött rá hogyan lehet gyorsan és könnyen ugyanazt a szöveget sokszorosítani. Külön mozgatható betűket öntött ólomból s azokat egymással rögzítve minden szöveget ki tudott szedni. Így csakhamar megcsinálta az első könyvet, de már nem Strassburgban, hanem szülővárosában, Mainzban. Háborús zavarok miatt ugyanis visszaköltözött oda. Egy Fust János nevű ötvössel társult első nyomdájában. De Fust pár év múlva visszakövetelte pénzét s mivel Gutenberg nem tudott fizetni, nyomdáját birói úton elvétette. Egy második nyomdát zsoldoskatonák pusztítottak el.

Gutenberg legelőször a latin Bibliát nyomtatta ki.

Szegényen halt meg, de emlékét az egész világ őrzi.

Mulaffió

Gazda sorsa.

Dombtetőről nézek le a pásztás, bársony szántóföldre...
Amerre két szemem ellát, mindenütt a termés zöldje.
Kasza villan, kapa kattog, más hangot most alig hallok...
Néha egy-egy villás fecske csicsergése szól a csendbe,
Vagy a szellő lágy fuvalma simít végig halk' zizegve...

Megható a nehéz munka áhítatos némasága...
Nincsen beszéd, nincs dalolás, gazda lelkét a gond járja...
A verejték drága gyöngye mint szentelt víz hull a rögre,
S fáradt izmok munkásságát megszenteli, meg is áldja!...
A hü föld ezt a gazdának szeretettel meghálálja.

Amde jöhet vészesméhü, sötét felhő, s pusztulást hoz.
Jöhet a jég, szívtelen fagy s lepve betör a gazdához!
Talpig ember ezt is állja! Ajakának nincsen átka!
Imás kezét összefogja... Kétségbe nem szabad esni!
S a romokon az építést bizalommal újra kezdi.

Teleky Dezső.

Mi mindentől függ az ember, állat és növény élete?

Álábbiakban folytatjuk a természet életbe-
vágó jelenségeiről szóló ismertetést. A bevezető
cikkek lapunk előző számában jelent meg.

Lássuk mogyoróhéjba összeszorítva, mi-
ben áll a természet változatossága s miféle
tényezők azok, amelyekről a növény- és állat-
világ léte függ. Ilyen tényező sok van s ezek
közül fontosabbak: 1. A föld színének külső
alakulása. 2. A föld belső melege. 3. A világ-
űr hatalmas hidege. 4. A földfelszín anyagi
minősége. 5. A nap fényének érvényesülése.
6. Az esőjárás és a légkör nedvessége. 7. A
tengerektől való távolság. 8. A tengerszint
feletti magasság. 9. A földrajzi, illetőleg
csillagászati elhelyezkedés.

A természetben azonban ezek a tényezők
nem elszigetelten működnek, hanem vala-
mennyi egyszerre fejti ki hatását. Egymás
hatását különféleképpen gyengítik, erősítik
vagy módosítják. Hatásaiknak egyik cso-
portja eredményezi az időjárást, melyet ég-
hajlatnak vagy klimának is neveznek. Ezen
tényezők működésének eredményétől függ az
élőlények boldogsága, vagy boldogtalansága,

szerencsége vagy szerencsétlensége. De az a
különös dolog is előállhat, hogy e tényezők
állatnak, embernek esetleg tűrhetőek, közvetve
mégis nagy bajt okozhatnak nekünk, ha a nö-
vényvilágra volnának kedvezőtlenek, mivel
hogy nyilvánvaló, hogy az állati élet a nö-
vényzet boldogulásán alapszik. Ha elszárad-
nának vetéseink, megsemmisülnének erdeink,
minden emberi erőlködés hiábavaló lenne, ne-
künk is tönkre kellene mennünk.

Lássunk valamit a föld színének felületi
alakulásáról, melyet az első pontban említet-
tünk. Egész külön tudomány van, a földtan
vagy geológia, mely megmagyarázza a föld-
felszín mai tagozódását s ennek előzményeit
a föld születésétől kezdve. Mi röviden annyit
emlithetünk meg, hogy sok millió évvel ez-
előtt, a végtelen isteni hatalom teremtő ere-
jéből, a ma 12 és félezer kilométer átmérőjű
földgolyónk, megolvadt tüzes állapotban ki-
szakadt a napból s mint önállóan lebegő csil-
lag foglalt helyet a világűrben. Külsején
legott hűlni kezdett, majd kemény kérge lett
s így elsötétült. De a belső fortyogó tüzes
anyag újra meg újra feltörte a kérget s a
kéregrészek mint valami össze-vissza torla-
szolt jégtáblák, hegyeket alkottak. Egy bizo-

nyos idő, talán évmilliók alatt, a földkéreg annyira lehült és vastagodott, hogy gáznemű alkotórészeiből a víz is lecsapódhatott és megmaradhatott, mégha kezdetben forró állapotban is. A kéreg kihülése folytán tovább vastagodott, de a belső tüzes anyag itt-ott még a mai napig is képes felszakítani a kérget, kitör és új hegyeket alkot (tűzhányók). Sok helyen azonban kitörés helyett lassan domborította ki, vagy emelte fel a kérget s ily módon alkotott hegyeket. Az örökösen dolgozó víz kivájta ezeket a hegyeket, s völgyeket alkotott bennük. A víz bevitte az anyagot a tengerbe s ott az idők folyamán hatalmas rétegekben rakta össze. A földkéreg további emelkedése folytán számos tenger eltűnt, más medencékbe folyt át s ily módon hegyekké váltak a hajdan a tenger fenekére szállított hordalék rétegek. Ezen üledékes hegyeket újból össze-visza vájta, szabdalta a víz. Teszi ezt ma is s eképp a föld felülete lassan, de biztosan tovább alakul. Ily módon a föld felszíne folyton változatosabb és változatosabb lett, de a változatosság növekedésével folyton szaporodtak az állat és növényvilág újabb életformái is. mindenik élete szorosan ahhoz a földrajzi helyhez kötve, ahol képződött.

A tengerek mentén és azok belsejében éppen olyan, sőt talán még nagyobb a változatosság, mint a szárazföldön. Sőt a tengerek sokkal-nagyobb kiterjedésűek, mint a szárazföld, mélységük is sokkal nagyobb, mint a föld legnagyobb hegyének magassága. A tengerek dolgairól azonban most nem beszélünk, tekintsük meg inkább közelebről szűkebb hazánk egy kis darabkáját. Eszerint a mi szülőföldünk, ahol élnünk és meghalunk kell, magas vagy közepes hegyvidék, fennsík, szűkebb vagy tágasabb völgy, esetleg nagyobb kiterjedésű síkság. Lakóhelyünk magassága nem közömbös sem életünk menetére, sem pedig a növénytermesztés szempontjából. A föld saját melege nem sok meleget ad nekünk s az emelkedéseken teljesen el is enyészik.

Ismeretes, hogy a világűrben roppant hideg uralkodik. Mentől magasabbra emelkedünk a föld felszíne fölé, annál hidegebb rétegekbe érünk. Tehát mentől magasabb fekvésű a vidék, annál hűvösebb éghajlata van. Ha hegyeink 2000 m fölé emelkednek (Radnai havasok, Bucsees, Fogarasi havasok, Retezát), azok árnyékos katalanaiban még nyá-

ron sem olvad el a hó. De az Alpok, Pyreneusok, Kaukaszus, Himalája hegyóriásokban még nyáron sem olvad el a hó. Éveken át összegyűl, a nap hatására vizes és jeges hóvá tömörül össze és lassan csúszik lefelé, alkotva az u. n. jégárat vagy gleccsert. Amíg a 2000 m-en felüli tájakon ilyen zord világ van, lenn a völgyekben pompás növényélet díszlik.

A felsőbb régiók fokozódó hidegsége következtében a növényzet sajátos övekbe vagy zónákba rendeződik el. Mindenik növényfaj csak a neki megfelelő övben talál életteret magának. A legenyhébb éghajlat a legalacsonyabb fekvésű helyeken található. Itt találjuk a gabonneműek és gyümölcsfák övét. Erdélyben legalacsonyabban fekszik a Maros völgye. Ez Aradnál 110 m magas a tenger színe felett, Gyulafehérvárnál 220 m, Marosvásárhelynél 330 m, Gyergyószentmiklósnál 740 m magas. Az Olt folyó Brassónál 500 m, Szeben táján 330 m magas. A Küküllő Balázsfalvánál 240 m, Segesvárnál 350 m, Udvarhelynél 480 m, Szóvátánál (a Kis Küküllő) 430 m. A Szamos Kolozsvárnál 330 m, Naszódnál 320 m, Désnél 230 m és Nagybánya táján 145 m magasan fekszik. A gabona neműek öve körülbelül egybeesik a falu-települések határáig, mintegy 600 m-ig. Ezen felül csak kevés és silányabb gabonát termeszthetnek. Ebben a zónában többféle fás növény alkot cserjéseket vagy erdőket, itt telepedik meg többek között a tölgyek némely fajtája is. (L. előző számunkban a képet!)

600—1100 vagy 1200 m-ig uralkodik a bükk és itt már lényegesen hűvösebb időjárás van. A bükkön túl, mintegy 1800 m-ig terjed a fenyvesek öve, majd 2100 m-ig tart a törpefenyő öve. Mintegy 2300 m-ig a havasi gyepek zónáját találjuk, ezen felül pedig az örökös hó zónája következik. A 9-ik pontban említett földrajzi elhelyezkedés ezeket a zónákat teljesen kimozdítja helyükből. Földgolyónk csillagászati helyzetéből kifolyólag a sarkoknál örökös hideg uralkodik, olyformán, mint kisebb arányokban a legmagasabb hegyek ormán; a föld egyenlítőjénél pedig örökös meleg, vagy éppen forróság van. Mentől közelebb esik tehát lakóhelyünk a föld sarkvidékéhez, annál zordabbá válik az időjárás, úgy, hogy még a völgyekben sem terem meg semmiféle gabona. Ellenben, mentől közelebb lakunk az

egyenlítő vidékéhez, annál melegebb az időjárás, s azért pld. a búza a völgyekből felköltözik a magasságba, így pld. Abesszíniában olyan magasságra, ahol nálunk az örökös hó kezdődik.

A földfelszín felületi alakulása nagyon befolyásolhatja a nap áldásos sugarainak érvényesülését. De befolyásolja a talaj nélkülözhetetlen víztartalmának megosztását is. Mindnyájan tudjuk, hogy a hegyeknek rendszerint van északi és déli oldala, amelyek még ugyanazon hegyen is rendkívül eltérő, vagy éppen ellentétes helyi klimával rendelkeznek. Az éghajlati eltérés a hegyek ferdesége szerint igen nagy lehet. Vannak olyan meredek északi oldalak, ahova ügyszólván soha sem jut el napsugár, örökké nyirkos, árnyékos és hűvös marad a talaj és a levegő. Természetes, hogy itt egészen más természetű állatok és növények ütnek tanyát, mint a déli oldalakon. Utóbbiakat a nap heve annyira felpertselheti, hogy ott csak néhány egészen különlegesen átalakult, külső alakjukban is szokatlan u. n. szárazságtűrő növények találhatók. Ha az ilyen délre néző meredek oldalon a természet régiebb koraiból valamiféle szárazságtűrő erdőt örököltünk s azt az újkor embere akár haszonlesésből, akár legelőnyerés miatt letarolja, örökre elveszett területe lesz. A letarolással megnyitott talajfelület szabad prédája lesz a szárazságnak és az esők árkoló elsodrásának. Így állott elő az Adria partján a terméketlen karszt is, amelynek fás növényzetét egykor meggondolatlanul mind kivágták. Ma pedig, — mint a cukrot a mozsárban, — törlik kínosan porrá a köveket s helyezik e kőport a dolinákba (karsztmélyedésekbe), az

oly kevés és drága puha talaj szaporítására. Nálunk is sok meggondolatlanságot csináltak különösen sziklás vidékeken, amidőn legelőnyerés céljából kiirtottak minden fanövényt. Az eredmény az lett, hogy sem erdejük, sem legelőjük nem volt többé, mert a vadvizek lehoradták a puha talajt, a levegő pedig erdőhiányában oly szárazzá vált, hogy ott csak kevés és silány fű, vagy értéktelen kotró növény tengődik.

A víztartalom eloszlására nézve a domborulat szintén nagy befolyással van. Az tapasztalatból mindenki tudja, hogy a hegy teteje száraz, alja pedig nedvesebb. A hegyeken a föld vonzóerejénél fogva, minden víztartalom leszivárog, tehát az a víz is, ami a földbe beszivódott. Végeredményben mind a víz a hegy alján, illetve a völgy lapályáig gyűl össze. Ha a völgyfenék nagyon vízszintes és a lefolyás kisméretű, a völgy mocsarasrá válhatik. A mocsarat nemcsak a közvetlenül aláhulló esővizek táplálják, hanem a hegyek oldalán láthatatlanul leszivárgó talajvizek is. Megtörténik, hogy a hegy oldalán a földben olyan vizátnemeresztő palat vagy sziklaréteg van, amelyen át a víz tovább nem szivároghat le, ilyenkor források alakban jut a szabadba s alkotja a hegyoldalakon ismeretes kisebb-nagyobb mocsarakat. Látnivaló tehát, hogy valamely egyszerű hegy északi és déli oldala, alja s a mellette lévő völgy sima lapja is mennyiféle eltérő természetű helyet szolgáltathat, amelyek mindenike más és másféle növényzetnek nyújt életlehetőséget.

Nyárády Gyula.

Tapasztalt és tanult gazda termését megháromszorozhatja.

A legjobb tanácsadó dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

GAZDATUDOMÁNY

című közel 700 oldalas, számos magyarázó képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve.. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többé kerül

Igyekezék mindeki mielőbb beszerezni a

GAZDATUDOMÁNY

című könyvet, mely a legjobb tanácsadó.

Megrendelhető a Magyar Nép kiadó hivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5.

Apróságok • Adomák

A létért való küzdelem jelentősége az állatvilágban.

Az állattani kutatások során megállapították, hogy az állatok számára a létért való küzdelem szükséges tényező, mert állandóan életben tartja valamely állatfajban azt az erőt, amely a faj nemesedését mozditja elő. Megállapították például, hogy azokon a vidékeken, ahol sok ragadozó madár van, a galambok gyorsabb röptűekké válnak, mint azokon a vidékeken, ahol kevés a ragadozó madár. Erre vonatkozólag egy magyar kutató rendkívül érdekes megfigyeléseket végzett Eger vidékén. Az Eger vidéki galambok a ragadozó madarakkal állandó élet-halálharcban vannak, mert a Mátra erdeiben és szőlőin nagyon sok sólyom tanyázik. Az Eger vidékén élő galambok tehát állandó életveszedelemben forognak. Ezek a galambok azonban évszázadok folyamán olyan tulajdonságokra tettek szert, hogy a sólymok támadása ellen kitűnő eredménnyel tudnak védekezni.

A gyorsröptű sólyom láttára a legtöbb galamb elveszti fejét és valósággal megadja magát sorsának. Nem így van ez azonban az Eger vidéki galamboknál. A falkában repülő galambok, amikor a közeledő sólymot megpillantják, nem válnak nyugtalanná. A galambok megszokott módon repülik tovább a köröket. Közben azonban a falka összes tagjai figyelik a sólyom minden mozdulatát. Abban a pillanatban, amikor a sólyom már majdnem a galambokhoz ért, a falka hirtelen szétválik és az így támadt nésen át a nagy sebességgel tá-

Ideges emberek

hamar hálnak meg!

Észlelte Ön már a közeledő idegkimerültség jeleinek valamelyikét?

Könnyű izgulékonyság, lehangoltság, remegés a tagokban, nyugtalanság, szívdobogás, szédülés, féltékenység, álmatlanság, rossz álmok, érzéketlenség egyes testrészekben, ijedés, túlzott ingerlékenység zajok, illatok miatt, vágyakozás kábilószerek, dohány, alkohol, tea, vagy kávé után, szempillarebbenés, vagy káprázás, vértódulások, elfogódás, szeszélyesség, az agy, vagy a beszéd rendszertelensége, különleges vágyódások, vagy idegenkedés. Amennyiben az idegesség ezen ismertető jelei közül valamelyik erősebben, vagy többen egyszerre jelentkeznek,

egy idegrendszer erősen meg van gyengülve

és megerősítésre, illetve kezelésre szorul. Ne hagyja tehát ezt így tovább menni, mert esetleg komolyabb bajok, mint elmezavar, félrebeszélés és öntudatlan cselekvés lehetnek a következményei és nemsokára reá következnek a test összeroppanása és a korai elhalálozás. Egészen mindegy, honnan származik az Ön idegessége. En felkérem arra, hogy írjon nekem. En hajlandó vagyok Önnek gratis és portómentesen egy egyszerű módszerrel segíteni,

mely az Ön részére kellemes meglepetés lesz. Ön valószínű, már sok pénzt adott ki különböző szerekre és legjobb esetben ezekkel csak egy átmeneti javulást érhetett el. En biztosítom Önt, hogy én a helyes módszert az ideggyengeség leküzdésére ismerem.

Ezen módszerrel javulást idéz elő a hangulatában, életörömben, energia és munkakedvében.

Már többen közölték velem, hogy módszerem után mintha újonnan születtek volna, úgy érzik magukat. — Ezt igazolják orvosi elismerő levelek is. És Önnek csak egy levelezőlapjába kerül. — En küldök Önnek egy tanulságos könyvet teljesen díjmentesen.

Ha nem írna azonnal, akkor őrizze meg a hirdetés!

Postsammelstelle:

Ernst Pasternack, Berlin, SO.
Michaelkirchplatz 13. Abt. IV. 704.

madó sólyom átesik, a falka pedig nyugodtan tovább repül. A sólyom nagyon hiu és öntelt madár. Ha az első támadása nem sikerül, csak a legritkább esetben támad újból.

Az elmondottak érdekesen bizonyítják, hogy a létért való küzdelem nemesíti és fejleszti az állatfajokat.

A sáskarajok megakasztották a vasuti forgalmat.

Ugy látszik, hogy ez az esztendő mindenfelé sáskaveszedelmeket hoz. Közöltük lapunkban, hogy Európa déli részén és Afrikában sok kárt okoznak a sáskák. Legujabban Ausztráliából jelentik, hogy az elszaporodott sáskák mérhetően

károkat okoznak. Egyes helyeken úgy ellepték a vasuti töltéseket is, hogy a vonatok a síkossá vált sineken nem tudtak tovább haladni. A sáskák ellen lángszórókkal és mérges gázokkal vették fel a harcot.

Különös temetés.

Lonze, angliai városban meghalt egy idős hölgy. Halála előtt arra kérte jogtanácsosát, hogy 100 kutyáját temessék el vele együtt. Halála után egy állatorvos különleges befecskendezéssel kiirtotta a kutyákat és az öreg hölgy kívánságához képest vele egy sirba kerültek a kutyák. A különös végrendelkezés nagy felháborodást váltott ki az egész vidék lakosságának körében.

Mesterséges téliálmom.

Amerikában csodálatos orvosi kísérletet végeztek. Két philadelphiai orvos előadást tartott arról, hogy a rák betegség súlyos eseteit eredményesen lehet mesterséges téli álmom segítségével gyógyítani. Ismeretes, hogy sok állat a hidegebb idő beálltával téli álomba merül. Az orvosok kísérletet tettek, hogy nem lehetne-e az emberi szervezetet lassu lehűtés útján arra kényszeríteni, hogy téli álomba merüljön? Az orvosok úgy okoskodtak, hogy amennyiben sikerülne az emberi szervezetet téli álomba meríteni, eredményesen lehetne gyógyítani a rákbetegséget, mert meg lehetne akadályozni a rákos sejtek szaporodását. Hosszas kísérletezés után valóban sikeres próbálkozást hajtottak végre. Az emberi test hőfoka 37 fok körül van. A két amerikai orvos lassu hűtéssel a beteg hőmérsékletét 31 fokra hűtötte le. Ilyen alacsony hőmérsékleten az emberi test működése és anyagcseréje teljesen megszűnik. A szív is olyan

gyengén ver, hogy az ütőeret alig lehet kitappintani. A kísérlet közben természetesen ügyelnek arra, hogy a jég közé helyezett belegek hőmérséklete állandóan ugyanazon a hőmérsékleten maradjon. A két amerikai orvos előadása szerint a ráknak egészen reménytelen eseteiben sikerült ezzel a módszerrel eredményeket elérni.

Magyar juhok Londonban.

Különös szerep jutott egy hortobágyi racka juhnyájnak. Ósi szokás szerint London legnagyobb közkertjében, az ugynevezett Hyde-parkban juhnyáját legeltetnek. Az angol látogatóknak nagyon megtetszettek a hortobágyi Racka-juhok és London város tanácsa úgy határozott, hogy idén hortobágyi juhokat fognak legeltetni a Hyde-parkban. A megtisztelő feladat teljesítése céljából egy 98 jubból álló nyáj érkezett Londonba. A nyájban levő kosoknak és anyáknak más kötelességük nem lesz, minthogy békésen legelészzenek a zöld pázsiton.

Összevegyült a pénz.

— Nesze Pista, itt van két lej, ezért hozz nekem dohányt, aztán itt van megint két lej, ezért meg hozz gyújtót.

Pista (visszatér sirva):

— Kérem szépen, az utcán meglökött egy ember, összekeveredett a pénz: most már melyik 2 lejért hozzak dohányt s melyikért gyújtót?

A becsületet kevesen használják!

Tanító: Melyik tudja megmondani, gyermekeim, hogy a becsületesség miért tart a legtovább?

— Azért, mert kevesen használják! — feleli egy kis leány.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt) könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

L. J. Az elhullott fejőstehenet pótolhatja fejős juhval. Németország nagyon sok vidékén szokásos, hogy juhokat tartanak tejtermelés céljából. Leghelyesebb az ilyen juhot a nyájból elvinni és otthon kipányvázva legeltetni.

Nagyon jó fejős állatot lehet így nyerni, amely pótolja a tehenet, csupán az okoz nehézséget, hogy kevesebb tejet ad. Jó tartás mellett azonban néhány juh átmenetileg megoldja az elhullott fejőstehen után jelentkező hiányt. Képünkön bemutatjuk, hogy milyen módon kell kipányvázni a juhot.

Galsai előfizetők. A betongyűrűkből összeállított kádat csak úgy lehet rendbehozni, ha szakember újból szétszedi és összerakja. Az összerakás alkalmával a gyűrűk közé olyan betonkeveréket kell tenni, amelybe valamilyen szigetelő anyagot is tettek. Ez megakadályozza, hogy a víz a kádból a gyűrűk összeillesztésé-

nél kiszivárognak. A kána virág gyökérgumóit ősszel ki kell szedni és száraz pincében kell teleltetni. Tavasszal lehetőleg melegágyban kell előre hajtani és csak akkor ültetjük állandó helyére, mikor a fagyveszedelem elmúlt. Utolsó kérdésükre azt a választ adjuk, hogy vásároljanak egy könyvet, amely részletesen foglalkozik a gyümölcstermelés kérdéseivel. A „Magyar Nép” 21-ik számában könyvjegyzéket közöltünk. Ennek 412-ik oldalán tanulmányozzák át a közölt könyvek névsorát. A Magyar Nép kiadásában megjelent „Tanácsadó gyümölcstermelők számára” című könyv ára 35 lej, és a portóköltség, ez az Önök céljainak megfelelő.

K. F. A „folytott” krumplinak szánt ültetvényt július elején létesítse. Ha most veti el a krumplit, a gumók nagyon megnőnek és elveszítik ujkrumpli jellegüket.

Meghalt a „Fehér ördög” jósnője. Rendkívül érdekes cikkben számol be Tolnai Világlapja legújabb száma Rasputin jósnőjének, a nemrég 118 éves korában elhunyt Kozerova Bogumilának fantasztikus pályafutásáról.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.

Főszerkesztő: Gyallay Domokos.

Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állástkeresők részére 20 szóig 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelégés leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyisintén az érdeklődésekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

M. A. V. 1200-as újméretű eséplő, 10 légkörös kazánal eladó. Herivel János Simleut-Silvaniei—Szilágyosomlyó, jud. Sălaj.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

L. D. Csikszereda. K. J. Ozsdola. F. J. Kézdiszentlélek. V. S. J. Csomortán. L. J. Dés.

Előfizetőinkhez! Vinczeffy Sándor és Török István megbízottaink tovább folytatják utjukat és Vinczeffy Háromszék megyének kovásznai járását keresi fel, míg Török István Brassó, Fogaras, Nagyküküllő és Szében megyékben levő előfizetőinket látogatja meg. Ezt azért közöljük előre az érdekeltekkel, hogy idejük legyen a pénzt összegyűjteni és ha megbízottunk megfordul községükben, szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki feltüntetett hátrálékaikat. Azon előfizetőinket, akikhez ez alkalommal megbízottaink nem mehetnek ki, postautalványon szelítjük fel és kérjük azokat, akikhez ilyen postautalvány érkezett, hogy a megfelelő összeget szíveskedjenek kiadóhivatalunkhoz beküldeni.

Többeknek. A kért gazdasági cikkeket megkaptuk és fogadják hálás köszönetünket azokért. A cikkek közlésére feltétlenül sor kerül. Kérjük azonban szíves türelmüket, mert a cikkeket időszereőség nézőpontjából kell csoportosítanunk. Akiktől levélben kérünk cikkeket, nyugodtan lehetnek, hogy a cikkeket megőriztük és leközzöljük. Kérjük azokat a munkatársainkat, akik cikkeiket még nem küldték be, szíveskedjenek azokat mielőbb szerkesztőségünkbe juttatni.

P. I. Teremiujfalu. A lapot címére minden héten pontosan elküldjük s érthetetlen, hogy azokat miért nem kapja kézhez. Esetleg a postán érdeklődjék meg, hogy a példányokat kinek kézbesítik ki. Az elmaradt számokat hat hétre visszamenőleg címére ismételtelen elküldöttük.

B. L. A lev. lapjában említett 20 lejt a kért tanács megadására fordítottuk. A válasz lapunk f. évi 1. számában jött és ezt valamint mult évi 48-ik számunkat címére elküldtük. Nem szólt névre, mert akkoriban nem lehetett névre szóló tanácsokat adni, azonban a küldött példányokból megállapíthatta, hogy az egyik válasz Önnek szólt.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: B. M. Gyulafehérvár 155 (1939-re), Cz. Z. Buza 100 N. I. Hegyközszentimre 180, özv. J. J-né Verespatak 155, T. M. Székelykocsárd 306, R. S. Ketesd 150 (rendben 1938. dec 31-ig), R. kat. Pleb. Csikszépvíz 155, Z. F. Nagyvárad 155, özv. V. E-né Brassó 85 B. S. Toti 305, S. K. Papfalva 155 R. J. Barátos 155, Cz. P. P. Simonyifalva 155, N. K. Dicsér előb. rendben 1939. jul. 1-ig. Dr. A. A Déva 155, Sz. M. Csikszentmárton 175, F. I. Körösbánya 115, D. V. Simonyifalva 155, Sz. J. Kásonujfalu 130, F. S. Csikszentimre 230, M. L. Gyimesfelsőlök 155, L. K. Körösbánya 155, K. J. Egres 150, U. J. Szapáriliget 155, W. O. Gyergyószentmiklós 155, Ifj. U. Gy. Tusnád 155, B. G. Egerpatak 155, H. I. Puj 155, B. S-né Lugos 150, özv. P. J-né Zajzon 150, D. G. Parajd 150, R. S. Torda 150, É. F. Cséfa 200, K. Gy. Fekete-tót 280, S. J. Érábrány 155 lej.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár.
Serv. Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat.

Kérjen mutatványszámot gyermeke számára az

Uj Cimborá

című képes gyermeklapból. Megjelenik havonta kétszer. Előfizetés egy évre 200, félévre 100, negyedévre 50 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Rózsaszüret Bulgáriában.

A virágos kertekben most nyílnak a rózsák. A kertészek az utóbbi időben csodálatosan szép fajtákat állítottak elő. Formában, színben és illatban olyan nemes rózsák vannak, amelyek minden igényt kielégítenek. Bulgáriában a rózsá-

nak nagy gazdasági jelentősége is van. Az olajrózsát ezért művelik, hogy virágjából rózsaoiljat készítsenek. A rózsaoilj alkotja a legtöbb illatszer alapanyagát és így világkereskedelmi cikk. Képünkön bulgáriai rózsavirág szüretet mutatunk be. A bulgár nő délszláv, nemzeti viseletbe van öltözve.

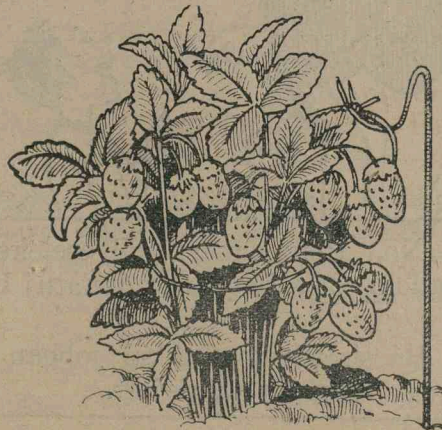
Milyen gyakran fürdünk?

Sok vita folyt és folyik manapság is a fölött, hogy milyen gyakran fürdünk? Akinek alkalma van a meleg-vizes lakásokban a fürdésre, az rendszeren azon a véleményen van, hogy minél gyakrabban kell fürdeni. A régi módi ember magára mutat, amikor hivatkozik, hogy nem kell gyakran fürdeni, mert az gyengít. Ő is azért van olyan jó erőben, mert csak ritkán használt fürdőket. Tulajdonképpen mindez ma már csak szócséplés, hisz megvan a mérték, hogy milyen gyakran helyes fürödni. Ez pedig több tényezőtől függ. Első sorban attól, hogy mennyire szennyeződik a bőr? Piszkos, poros munkát végzőnek gyakrabban kell fürödni. Hogy ez mennyire helyes elv, mutatja, hogy Belga-Kongóban minden négernek már zuhanya van a fürdő mellett, hogy mikor a gyárból, bányából hazakerül, azonnal lezuhanyozza magát. Másod sorban az évszaktól függ. Természetesen nyáron gyakoribb fürdés szükséges, mint télen. Nálunk nyáron hetenként két, télen egy fürdő látszik szükségesnek. Mit csináljon mármint az, akinek alkalma van akár mindennap is fürödni? Annál a bőr állapota szabja meg, hogy milyen gyakran történjék a fürdés. Szabályként azt lehet felállítani, hogy akkor lehet ismét fürdeni, ha a bőr már pótolta az előbbi fürdés alkalmával elvesztett faggyú mennyiségét. Mert, ha hamarabb fürdik, akkor a bőr előbb-utóbb kiszárad, megrepedezik, gyulladósos lesz, viszket. Ilyenkor ritkítani kell a fürdéseket, sőt, ha nagyon kiszáradt, valami közömbös kenőccsel vagy olajjal végigkenendő. Ha a fürdőző mindezekre tekintettel van, nem fog a fürdő károsítólag hatni.

Tanuld meg!

Hogyan védjük meg a földiepret
avagy szamócat a rothadástól?

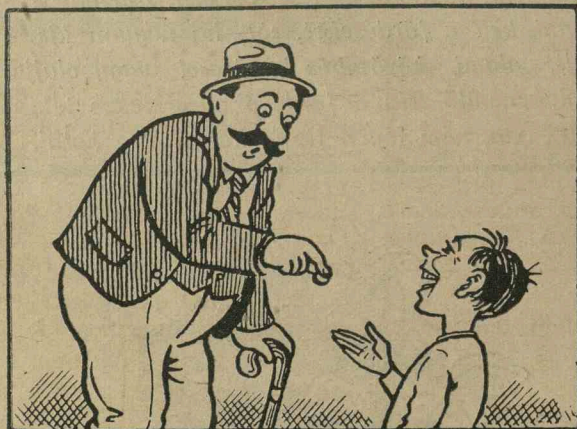
A szamócat a sárosodás és rothadás ellen több módon lehet megvédeni. Egyszerű és szokásos mód, hogy a földet szalmával takarják be és a gyümölcsöket úgy rendezik el, hogy lehetőleg ne érintsék egymást. E célra csakis szalma használható. Hosszú esőzések alatt azonban a szalma megrothad. Ez a kényes gyümölcsnek árt. Ujabbán forgalomban van-

Mig napfény van, élet is van,
Gyász, halál, ha végsőt plisan.
Napnak fénye, nap melegje
Termő földet lepje, lepje.

nak e célra szerkesztett drótkarikák, melyekkel az egész növényt fel lehet támasztani, s így a gyümölcsök nem érintkeznek a talajjal. Ezek az eszközök meglehetősen drágák, úgyhogy nem mindenkinek áll módjában azokat beszerezni. Olcsó és egyszerű eljárással házilag is megoldhatjuk a kérdést. Vegyünk egy milliméteres cinezett drótot, szabdaljuk 35 centiméteres darabokra, ezek egyik végét U alakúra görbítsük meg, hogy egy kis kampót nyerjünk. A szamóca tövet egy hosszabb szál hárssal lazán összekötjük és ugyan e szállal a földbe szurt drótkampóra felfüggesztjük. A függesztő kampókat a gyümölcs letermése után összeszedjük és évről-évre újból használhatjuk.

Okos gyerek.

— No, Pista, mert jól cselekedtél, neked adom ezt a fényes, vadonutaj husz lejest.

— Bácsi, kérem, sokkal jobban szeretnék egy használt százlejest.

Vigyázz magadra!

Mindig fedve tartsd a kutat!
Gyermek s állat belefúllhat.

Benzinnel jól lehet irtani a hangyákat!

A hangyafészkeket meg lehet semmisíteni a következő módon: a hangyafészek közepébe furjunk 20—25 centiméter mély lyukat. A lyukba öntsünk egy borospohárnyi benzint. Ilyen módon jól meg tudjuk semmisíteni a hangyák fészket.